12 OLDAL ■ ÁRA 1½ DINÁR

Poštarina plačena!

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam | Szubotica, CSÜTÖRTÖK 1925 augusztus 6. | 209. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. .·. Szerkesztőség 5—10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lolbach-palota)

Az állandó ideiglenesség

Bács-Bodrog vármegye közgyülése pár óra alatt a közgyülési tárgysorozat nyolcszáz pontjában hallgatta meg az előadó ismertetését, az állandó választmány javaslatát s hozott vita, ellenindítványok, jóformán vita nélkül határozatot. Valóban szédületes tempója ez a közigazgatási ügymenetnek, csudálatos tájékozottságot, pompás értesültséget, elsőrendü appercipiáló képességet s gyors és biztos judiciumot feltételez. Ahol pár óra alatt pár millió embernek sokszáz ügyében tudnak határozni, milliókat megszavazni és utalványozni, ott valóban mintaszerü lehet a közigazgatás s jogosultan lehet tökéletes az a bizalom, amivel a vezető tisztviselők előterjesztéseit elfogadják.

Azonban — máshol is ez a kép. A megyékben épenugy, mint a törvényhatósági városokban s a megyei hatóság alá tartozó rendezett tanácsu városokban ilyen zavartalan lett a polgárságnak részesedése a közigazgatásban, ilyen szenvedélytelenek a viták s ilyen *en blok* elfogadottak a költségvetési javaslatok. S azt hiszszük *mindenütt* mégsem lehet a polgárság megelégedésével, töretlen bizalmával s a közigazgatás vezetőinek *infallibilitas*-ával magyarázni ezt a jelenséget. Mert másfelől a közigazgatás elleni panaszok állandóak és általánosak. A rezsimváltozások személyi kérdései még állandóan mozgásban tartják azt az apparátust, mely az impérium változás óta még nem tudott politikamentessé lehiggadni s kivetkőzni a párturalmi szervezet jellegéből.

Az az *állandósult ideiglenesség*, az az *intézményessé vált átmenet*, melynek képét a közigazgatás mindenütt mutatja, különös kontrasztját egyesiti magában az állami közigazgatás korlátlanságának s az önkormányzat látszatának. A közigazgatási tisztviselőket még mindig a kormány nevezi ki s a polgárság autonomiája már csak arra terjed ki, hogy fizeti a kormány által kinevezett és nyugdijazott tisztviselőket. A kiszélesitett tanácsoknak lenne az a feladatuk, hogy pótolják legalább látszattal, az állami végrehajtó hatalom által kisajátitott autonomiát. A kiszélesitett tanácsok azonban még e látszat fölkeltésére sem alkalmasak. Ha még a gazdasági érdekeltségek kiküldötteiből, a gazdakörök, kereskedői egyesületek, ipartestületek, ügyvédi- és orvosi kamarák képviselőiből állitanák össze a kiszélesitett tanácsokat, talán a *kinevezett választottakból* álló tanács működése át tudná hidalni azt az ürt, ami az ideiglenes intézkedés kényszere s a végleges berendezkedés törvényszerüsége között tátong. De a kiszélesitett tanács tagjai nagyjában-egészében azoktól függnek, akiket ellenőrizniök és irányitaniok kellene.

Ha ez az állapot sokáig tart, a közszellem látja kárát. Mi nevelje a polgárság érdeklődését a közügyek iránt, ha a közigazgatás mai rendszere drótsövényt von a polgárság s a polgárság érdekeinek védelme, ügyeinek intézése közé. Mi törje meg azt a fásult beletörődést, vagy — jobbik esetben — a kényelmesség érdektelenségét, amivel a polgárság legjobbjai is a maguk sorsának sokszor bizony nem szerencsés, sokszor bizony nem hivatott intézését nézik. A községi és tartományi választások követelése ott dörömböl már minden megyeháza és minden városháza kapuján. A vajdasági városok népe általában sok aggodalommal vesz bucsut az önkormányzat rendszerétől s tartózkodóan néz az uj közigazgatási rendszer megvalósulása ele. Mégis, azt hisszük, egyértelmüen sürgeti a tartományi és községi választások megtartását. Mert ha már a mai ideiglenesség megsémmisitette az önkormányzati jogot, legalább törvényes állapot lépjen a törvényes állapot helyébe.

Nem sürgetheti hangosabb érv, beszédesebb bizonyiték a községi választásokat, mint a vita, ellenindítványok, felszólalások és — érdeklődés nélkül megtartott vármegyei és városi közgyülések.

A demokrata-párt közeledése a kormánykoalicióhoz

A párt kiáltványa megértően nyilatkozik Radicsék politikájáról Davidovicsék nem helyeslik a Zajednica magatartását

A parlament bezárásával megkezdődött a politika nyári szünete. A politikusok nagy része elutazott Beogradból, hogy a nép közt, kerületekben igazolják eddigi parlamenti magatartásukat. A közeli napokban az egész országban népgyülések és konferenciák lesznek, amelyeket különböző pártok hivtak össze a politikai helyzet megtárgyalására. A kormány tagjai közül *Srskics* törvényegységesitő miniszter Bledbe utazott, ahova magával vitte a parlament által megszavazott sajtótörvényt, hogy megszerezze rá a király aláirását. Radics Pavle Zagrebba utazott, ahol Radics Istvánnal tart megbeszéléseket.

A demokrata párt kiáltványa

Szerdán jelent meg a demokrata-párt kiáltványa, amelyet válasz tóihoz intézett. A terjedelmes kiáltvány azzal kezdődik, hogy a legfontosabb feladat az egyesülés után az alkotmány meghozatala volt. Ezzel azonban, mint később kiderült, nem rendezték véglegesen az ország viszonyait, különösen nem elégitették ki a nép gazdasági, kulturális és nemzeti szükségleteit. A horvátok óriási többsége határozottan ellene volt a vidovdáni alkotmánynak és ezért nem is vettek részt a parlament munkájában. Ez viszont olyan egészségtelen állapotot teremtett, hogy lehetetlen volt hozzáfogni a komoly munkához. Mikor a demokrata-párt erről meggyőződött, elhatározta, hogy megkisérli a horvát kérdés megoldását.

A kiáltvány ezután elmondja a blokk megalakitásának és a Pasics—Pribicsevics-koalició létrejöttének történetét, majd igy folytatja:

— *A horvát parasztpárt azonban nem tartott ki a harcban a demokraták és a szükebb blokk többi pártja mellett*, amelyek mindent megtettek, hogy a horvát képviselők a parlamentbe bevonuljanak. A Radics-párt egyezséget kötött a radikalisokkal és ebben az egyezményben megujtotta azokat a már megtett nyilatkozatokat, hogy lemond bizonyos olyan követelésekről, amelyek az államélet rendezésére vonatkoznak. A demokrata-párt ezt nem veti szemükre, csupán azt a módot kifogásolja, ahogy ezt megcselekedték.

Radicsék és a radikálisok megegyezése — folytatja a kiáltvány — bizonyos horvát oldalon érzékenységet sért, amelynek megitélésébe a demokrata-párt nem akar belemenni. *A demokrata-párt azonban semmi esetre sem mehet együtt azokkal a horvát csoportokkal, amelyek kihasználva a Radics-párt nehéz helyzetét a megegyezés kényes kérdésében, makacsul megmaradnak eredeti álláspontjuk mellett, sőt a faji és közjogi politika terén még eredeti álláspontjuknál is szélsőségesebbet foglalnak el.*

Magát azt a tényt, hogy a horvát kérdés mint külön probléma lekerült a napirendről, a demokrata-párt nyereségnek tekinti az ország érdeke szempontjából. A párt azt hiszi, hogy az országban uralkodó viszonyok megjavitása érdekében folytatott harca, ép e körülmény folytán, dacára a kormánytöbbség számbeli megerősödésének, mégis könnyebb lesz.

Részletesen foglalkozik ezután a kiáltvány a legutóbbi politikai eseményekkel. Rámutat arra, hogy csaknem két év telt el hiába a Radics-párti mandátumok igazolása körüli harcokban. A radikális-pártot — mondja a kiáltvány — tisztán pártérdek vezeti és ugyanazzal a vezetőséggel, amellyel a február 8-iki választásokat végrehajtotta, uj politikai utra tért és szakitott eddigi szövetségeseivel, csakhogy a maguk részére a hatalmat biztositsák.

A kiáltvány élesen támadja ezután a radikális-párt pénzügyi gazdálkodását és felsorolja a parlament által legutóbb hozott törvények káros következményeit. Rámutat a kiáltvány arra, hogy *a kormány nem tartotta sürgősnek az adók kivetelitését, holott emiatt egyes vidékek, mint például a Vajdaság gazdasági válságba jutott.*

Hangsulyozza a kiáltvány, hogy a demokrata-párt továbbra is kitart *a széles önkormányzatok rendszere* mellett *Marinkovics* Voja ismeretes programja alapján. Ha a viszonyok változásával, Radicsék kilépése által a nemzeti megegyezés blokkja materiálisan szét is bomlott, azért a nemzet valamennyi része szolidaritásának mélyen erkölcsi és nemzeti gondolata, amely a nemzeti megegyezés és parasztdemokrácia blokkjának nevében jutott kifejezésre, továbbra is vezető eszméje marad a demokrata-pártnak, mert ebben a két jelszóban látja utjelzőit az ország jövőjének.

Magától értetődik — fejezi be a kiáltvány — hogy *a demokrata-párt tenn fogja tartani a parlamenti egyesülést az összes csoportokkal, amelyek a törvényesség és parlamentárizmus visszaállitásáért küzdenek* és amelyek elfogadják az önkormányzati rendszert és a közigazgatás reformját, mint az ország berendezésének alapját. Ezt a nehéz müvet — mondja végül a kiáltvány — nem lehet közönséges pártmegegyezéssel, a miniszteri tárcák, főispánságok és más tisztségek felosztásával megoldani, eszmei összhang és kölcsönös bizalom nélkül.

A földmüves párt nem fuzionál a Radics-párttal

Zagrebből jelentik: A földmivespárt horvátországi, boszniai és dalmáciai delegátusai Zagrebban konferenciát tartottak, amelyen *állástfoglaltak a Radics-párttal való csatlakozás kérdésében.*

A konferencián elhatározták, hogy a földmives-párt továbbra is önálló politikát folytat és *nem fuzonál egy párttal sem.* A párt programja alapján követelik, hogy hat-hét kerületet szükség szerint egyesitsenek és adjanak neki teljes gazdasági, kulturális és szociális önkormányzatot. Az egyhangulag elfogadott határozati javaslat kimondja, hogy a földmivespárt küzdeni fog a *szerbek, horvátok, szlovének és bolgárok nemzeti egységéért.* A radikálisoknak a Radics-párttal kötött megegyezése szerintük nem hozhat kasznot a parasztság számára, ezért a párt meg van győződve arról, hogy a Radics-párt és a radikálisok közt kötött szerintük nem hozhat hasznot a parasztpártnak. Követeli a délszláv parasztság osztályalapon való megszervezését, hogy leküzdhessék a nagytőkét és megalakithassák az ideális parasztállamot.

A kormány szerdán délelőtt tiz órától délután egy óráig miniszter-tanácsot tartott *Gyuricsics* Márkó igazságügyminiszter, helyettes-miniszterlnök elnökletével. Tekintettel

arra, hogy a pénzügyminiszter és a belügyminiszter erről a tanácskozásról is távol voltak, fontosabb ügyekben ezuttal sem tudtak határozni és így az ülés legnagyobb részén csak előkészitő megbeszélések folytak.

Hosszasan tárgyalt a minisztertanács *a horvát Szokol-egyesületek vasárnap Zagrebban megtartandó nagyszabásu országos ünnepélyéről, amelyet engedélyeztek és elhatározták, hogy az ünnepélyen a kormány és a hatóságok is képviseltetni fogják magukat. Az Orjunának ugyanerre a napra öszehivott ünnepélyét a kormány nem engedélyezte,* hogy igy elejét vegyék a horvát szokolisták és orjunisták esetleges összeütközésének. Ezzel kapcsolatban szóba került Pribicsevicsnek közoktatásügyi minisztersége alatt kiadott ama rendelete, amellyel megtiltotta, hogy a diákok a horvát Szokol-egyesületeknek tagjai lehessenek és a tanulóknak csak a jugoszláv Szokol-egyesületbe való belépést engedte meg. *A minisztertanács szerdai határozatával Pribicsevicsnek ezt a rendeletét hatályon kivül helyezte* és kimondta, hogy a diákok *bármelyik Szokol-egyesületnek tagjai lehetnek.* A kormány egyébként arra törekszik, hogy *szerb-horvát-szlovén Szokol-szövetség* alakuljon, hogy ezzel megszünjék a Szokol-mozgalmakban eddig fennállott szeparatisztikus irányzat. Ez a kormány-tendencia is *Pribicsevics ellen irányul,* aki tudvalevően megalapitója és fővédnöke a jugoszláv Szokol-egyesületnek.

A minisztertanács ezenkivül kisebb segélyeket szavazott meg

Elhatározta a kormány, hogy a jövő kedden plenáris minisztertanácsot tartanak, amelyen a kormánynak a parlamenti szünet alatti programjáról fognak határozni.

Srskics törvényegységesitő miniszter szerdán Bledbe utazott. Ugy tudják, hogy ez alkalommal több politikai államtitkár kinevezéséről szóló ukázt aláirás végett elő fog terjeszteni.

Amint a kormány egyik tagja a *Bácsmegyei Napló* munkatársa előtt kijelentette, a megegyezés az államtitkárok személyére nézve elvben már megvan, azonban az még nem végleges és ezért a neveket egyelőre még nem fogják nyilvánosságra hozni.

Macsek dr. Beográdban

Macsek Vladkó dr., a Radics-párt alelnöke szerdán két napi tartózkodásra Beogradba érkezett. Macsek beogradi utja összefüggésben van *a horvátországi közigazgatás átszervezésével,* igy elsősorban az ugynevezett *községi komesszáriusok elbocsátásával és a községek autonómiájának helyreállitásával.* Tekintettel arra, hogy a községi választások nem folytathatók le olyan gyorsan és a községi előljáróságok megválasztása sem történhet meg rövid idő alatt, a komesszáriusok felmentésével beálló közigazgatási válságot ugy fogják áthidalni, hogy a rangban legidősebb községi tisztviselőket bizzák meg az ügyek vezetésével az uj képviselőtestületek megválasztásáig.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa beszélgetést folytatott dr. *Macsekkel,* aki kijelentette, hogy a *községi választások* időpontja még nincs megállapitva, azt hiszi azonban, hogy *erre csak az egységes községi törvények megalkotása után kerülhet sor,* a járási és tartományi választásokat pedig csak a községi választások után fogják megejteni. A községi választások megtartásának szerinte az is nagy akadálya, hogy az ország nagy részében, — mint például egész Boszniában, — a politikai községek még egyáltalán nincsenek is megszervezve.

BECSKEREKI VÁZLATKÖNYV

1. *Statisztikai adatok* szerint, amelyeket a beogradi állami statisztikai hivatal adott ki, Velikibecskerek város lakosainak száma 27.511. Ebből szerb-horvát 10809, német 7852, magyar 7482, szlovák 536, szlovén 308, román 200, albán 167, olasz 22, más nemzetiségü 105. Az SHS királyság lakosságának minden népfaja összetalálkozott a jugoszláv Bánát fővárosában és a nyolcféle nemzet találkozása rányomta bélyegét a város lelkére a polgárok *békés, testvéri egyetértésében.* Itt soha nem panaszolt elnyomatást semmiféle nemzetiség, felelőtlen elemeknek nincs itt talajuk. Együtt játszottak az utca porában, együtt lubickoltak a Bega hullámaiban szerb, magyar, német, román és tót gyerek, három-négy nyelven játszva megtanult mindegyik és a megváltozott idők megváltozott mentalitása sem tudott gyülöletet teremteni közöttük. Béla-bácsi, öreg városi hajdu, három nyelven, szerbül, magyarul, németül, dobolja ki, hogy *»közhirré tétetik«* és bár a *közigazgatás* hivatalos nyelve szerb, minden hivatalban megértik, megválaszolják a magyar beszédet. *Rajics* Szvetiszláv, a mostani bácskai alispán, inaugurálta ezt a rendkivül szerencsés politikát, amelynek követője *Alexics* Bogolyub polgármester, aki szerbnek, magyarnak, mindenkinek mindig szives segitője, egyforma jóakarója. A nemzetiségek elhelyezkedése és magatartása természetesen ennek megfelelő. A becskereki magyarság dr. *Várady* Imre szaván indul. A vezér lelke a katonáké: szerény, de önérzetes! Itt nem jajgatnak éktelen lamentációk, ha Pista bácsi tyukszemére léptek, *de orvoslást kérnek* — és a helyzettel számolva, a kölcsönös engedékenység, megértés és megegyezés eszközeivel szereznek is — minden fontosabb, a magyarság nagyobb rétegét érintő ügyben. Csakazértis kuruckodás helyett a józan, komolyan önérzetes magyarság — ez az itteni magyar kisebbségi politika — és a magyarság a multkori választáson meghozta róla itéletét. Mert nem szabad elfelejteni soha, hogy a februári fájdalmas vereség napján egyedül a Várady Imre pártiájában kapott a magyar párt annyi szavazatot, hogy csak néhány golyóval szorult *második* helyre a legnagyobb párt mögött . . .

*

2. *Az adókérdés* szörnyü labirintusában tévelygő becskerekieknek legujabb céltalan utja a IV. osztályu kereseti adó. Aligha van egyetlen tisztviselő, aki egzisztenciája összeroppanásának veszélye nélkül ki tudná fizetni a rá kivetett adót. Az első napon, amikor nyilvánosságra hozták ezeket a kirovásokat, óriási felzudulás kerekedett. Mindenki »felebbez!« adták ki a jelszót és az érdekelt — és talán legjobban sujtott — köztisztviselők általános mozgalmat akartak inditani az alispán és a kereskedelmi és iparkamara bevonásával. Ez a csuda sem tartott három napnál tovább. Negyednapra minden elcsendesedett, mindenki szépen bebandukolt hivatalába és a *minden-mindegy* apatiájával várják, hogy *»majd csak lesz valahogy«.* Kétségtelenül lesz. Ha másképp nem, hát ugy hogy egy szép napon eljön a végrehajtó, lefoglal az ezerkétszáz dináros fizetésből négyszázat, elviszi a szekrényt, az asztalt és még örülnünk kell, ha a szalmazsák megmarad, hogy ne legyen a puszta padlón tulságosan kemény az alvás.

*

3. *A Bega-folyó* szerelmesen öleli körül Becskereket. Átöleli csillogó hurokkal és bizony minden évben megkivánja a maga egy-két áldozatát. Egy szerencsétlen szlovéniai katona most a legujabb áldozat és, mert a csalóka hullámokat nem tudják megregulázni az illetékes hatósági közegek, rendszabályba verik a fürdőközönséget. »Csak az uszodában, vagy a strandon szabad fürdeni« hangzik a legujabb rendelet, de a strandon legkevesebb három, az uszodában pedig öt dinár egy fürdés ára, ez pedig nagy összeg, ha naponként és családtagonként számitjuk. Rendezni kell valahogy a Begában való fürdés ügyét, de nem ugy, hogy a fürdéstől egyszerüen eltiltják mindazokat, akiknek nincs fölösleges öt dinárjuk. Jelöljön ki a város egy csendesebb folyásu helyet a Begában, csináljon ott — minimális költséggel — ingyen fürdőt és akkor ki lehet adni olyan rendeletet, hogy csak hatóságilag megállapitott helyen szabad fürdeni! De igy — emberéletben és pénzben többe kerülhet valami járványos betegség, amelyre bizonyára jobban inklinál a nyári melegben fürdéstől, tisztálkodástól eltiltott nagyközönség. **k. m.**

Soha többé!

Irta: Beczássy Judit

Márta futva érkezett föl a lépcsőkön. A kirándulásra mindenkit összegyüjteni, a kedvetlenecket kedvre hangolni, rábeszélni neki való foglalkozás volt. Már előre látta, hogyan fog örülni Janka és hogyan ellenkezik majd az ura. Már érezte a szavak ízét, amivel tönkresilányitja ellenvetéseit és látta már Janka hálás pillantását, a siker jutalmát.

— Miért irigyli ezt a kis szórakozást Jankától, — fogja mondani — csak nem féltékeny rá, az istenért? — Már előre mosolygott, Jani csakugyan féltékeny és szörnyen titkolná. Ha ezzel támad rá, inkább megadja magát.

Meg sem várta, hogy a szobaleány bejelentse, az uriszobából kiáradó világosság felé tartott és egyenesen rájuk nyitott:

— Szervusz, Jankám, jóestét, Jani, de jó, hogy együtt talállak, tudod, miért jöttem? Mi elhatároztuk az urammal, hogy vasárnap a Jánosbegyre rándulunk ki, ti is velünk jöttök, jó?

Vidám hangossága egyszerre megfagyott a hideg arcokon. Meglepetve kérdezte:

— Mi az? Rosszkor jöttem? Csak nem veszekedtetek?

A férjen látszott, hogy menni szeretne és az asszonyka sem sietett mosolyogni. Kényszeredetten hallgatták. De a csukott ajkak mögött szavak viaskodtak kitörni készen, már kifénylettek a szemek türelmetlen csillogásában. Márta megérezte az ellenséges hangulatot, de nem értette. Kellemetlen hűvösség szállt feléje. — Furcsa — gondolta boszszusan — ilyen nyiltan kimutatni a rossz kedvet. Hát ha még olyan nagy veszekedés volt is köztük, mit tartozik az rám? Nem tudom, mit szólna Janka, ha én igy fogadnám? Már sértődöttség csengett a hangjában:

— De hát mi van veletek?

— Semmi — dobta oda sértő kurtán Janka.

Márta már mást sem gondolt, csak erre a támadó hangra. Mi történt itt? A személye ellen, ő ellene tör ez a hang, kiérezte. Nem volt nehéz. Janka egy cseppet sem leplezte bosszuságát. De miért?

— Nem mondanád meg, miért fogadsz ilyen barátságosan? — már Márta is gőgösre egyenesedett.

— Kérlek szépen. Jobb is lesz, ha tul leszünk rajta, — szinte fenyegetett Janka szeme. — Te azt mondtad rólunk, hogy Jani nem hiába féltékeny, én máris azon az uton vagyok, hogy megcsaljam. Igaz? Mondtad vagy nem?

— É-én? — Márta csaknem leszédült. Valami már felrémlett az emlékezetében. Arcába szökött a vér és félt, hogy ezt zavarra magyarázzák. Sietett beszélni:

— Ki mondta ezt neked?

— Gondolkozz csak, hogy ki lehetett.

— Nincs is mit gondolkozni. Gizi volt nálam tegnapelőtt, vele beszéltem, de nem igy! Megáll az ember esze, hogyan ki lehet valamit forgatni. Csak találkozzam vele, majd megmondom véleményemet. És te elhitted, hogy én igy beszélek rólad? Tudod, mit mondtam? Arról volt szó, hogy milyen rossz lehet féltékenynek lenni. És én azt mondtam, hogy féltékenységgel belekergethet a férj csalásba egy asszonyt. És Gizi kérdezte, hogy Jani nem féltékeny-e és én azt mondtam, annál okosabb, tudja ő, hogy aki azon az uton van, azt nem lehet féltékenységgel visszatartani. De ilyent, hogy igy kiforgassa a legártatlanabb megjegyzést, ez igazán csak Gizitől telik ki. Majd számonkérem tőle. — Márta csak beszélt, beszélt, kábultan a bűntudat sulya alatt, mert emlékezett rá, bizony még a szavak is azok, amivel Janka vádolja. De hogyan vállalhatná most igy szemtől-szembe. Pedig igaza is volt.

— Csakugyan nem mondtad? — enyhült meg Janka arca.

— De hogyan is hihetted el. Majd kérdőre vonom Gizit, hogy merte rólam ezt mondani.

— Hagyja csak el, Márta, kérem, — szólt közbe most a férj — éppen elég volt a pletykából. Akkor vége-hossza nem volna a számonkérésnek. Nekünk elég, ha maga azt mondja, hogy nem igaz, mi elhisszük. És jobb ha nem jár utána, a végén még Gizi is letagadná.

— De csak nem gondolja, hogy én letagadtam? Szavamra mondom, ugy igaz, ahogy elmondtam.

— Meg vagyok róla győződve. Miért is mondana másképp?

Márta gunyt érzett, de nem mert már erősködni. Jó lett volna már menni, de tulságosan sietve sem mehetett, most már mutatni kellett, hogy ő nincs zavarban. Próbált nyugodt hangon szólni:

— És mi lesz a kirándulással, Jankám? Elfőttök, ugy-e?

— Ha csak valami közbe nem jön.

— Hát csak ne jöjjön semmi se közbe. — Még érezte, hogy nincs minden rendben köztük, de nem birt tovább maradni. A lépcsőn szinte bódultan lépkedett lefelé. Micsoda kinos helyzet volt ez. Még szerencse, hogy feltalálta magát és mindent letagadott. Pedig már volt egyszer hasonló esete, akkor is visszamondtak mindent és hogy megfogadta, hogy: soha más! soha többé nem keveredik pletykába. És tessék. Az ember már nem is beszélhet.

Kint a napsütéses uccán kissé magához tért, már nem érezte olyan nyomasztó sulyát az előbbi kellemetlenségnek. Még gondolt rá, hogy mit fog mondani Gizinek, ha összetalálkoznak.

— Szervusz, Mártuskám, de régen láttalak, hol jársz erre? — köszönt rá egy ismerős asszony.

Márta már minden fogadalomról megfeledkezett, kiöntötte a szivét, sietett is vele:

— Képzeld, Jankától jövök, micsoda kellemetlenség, Gizi egy pletykába kevert, pedig őszintén szólva, ha én Jankának lennék, nem bolygatnám az ilyen dolgokat, ugyis éppen eleget beszélnek róla. Udvaroltat magának, rendben van, de ne akarja, hogy mindenki szentnek tartsa, mikor ettől igazán a legmesszebb áll. Mi csak tudjuk, hogy miket csinál és csak láttad volna, hogy fel volt háborodva, hogy róla beszélni mernek. Igazán komikus, nem? Hova mégy, drágám?

— Jankához készültem. De mondd, mi volt ez, olyan kiváncsi vagyok.

— Ó, semmi, igazán semmi, nem is értem, hogy lehet igy felfujni valamit, mint ez a Gizi is. Na szervusz, édes, viszontlátásra. — És sietett tovább, azzal a biztos rémülettel, hogy ez is beszélni fog Jankánál. Miért is nem hallgatott már ezzel. Miért is kellett ujból szóba-hozni? Nem, igazán nem tud vigyázni a nyelvére. Csak legalább vissza ne mondja ez is, akkor aztán nem lehet ujból letagadni. Csak még most az egyszer jönne rendbe a dolog, akkor aztán igazán soha többé nem beszél senkiről. Ujból erősen megfogadja, hogy: soha többé!

KISEBBSÉGI ÉLET

A szászvári Kun-kollégium megkapta a kegyelemdöfést. Miután nemrégiben elrekvirálták modern iskolaépületét, a nagyszebeni tankerületi iskolafelügyelőség szokatlan rövidséggel most értesitette az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsát, hogy a »miniszter 72772. sz. rendelete értelmében, a szászvárosi magán Kun-liceum működése az 1924—25. tanév végével megszünik«. Az erdélyi magyar lapok a fájdalmas esettel kapcsolatban megjegyzik, hogy Anghelescu megszüntető határozata annál feltünőbb, mert a közoktatásügyi minisztériumban dolgozó iskola-tanács éppen ellenkező véleményt adott a miniszternek: jelentette hogy az iskola ellen felmerült kifogásokat alaptalanoknak találta. A református egyház a betiltást hir szerint, megfelebbezi és ha szükséges magához a királyhoz fordul a kollégium megmentése érdekében.

*

Az irredenta zsidók cimmel cikket közöl a pozsonyi Slovensky Dennik, amelyben élesen megtámadja a pozsonyi cionistákat. »Éppen a zsidóság — irja keserü haraggal — amely külön nemzetiségnek nyilvánitotta magát, tartja fenn Pozsony német-magyar szinezetét. Ha külön nemzet, hát akkor legyen külön nemzet. Érthetetlen, hogy a zsidó kisebbség gyermekeit a német vagy magyar kisebbség iskoláiba küldi, mintha szlovák intézetek nem is léteznének. Mit mond erre a minisztérium? Lehetséges az? Mit akarnak ezzel mutatni a cionisták? Semmi mást, hogy a régi magyar állam után vágyakoznak és hogy szükségesnek tartják a gyermekeiket továbbra is magyarul vagy németül és nem szlovákul tanittatni: mert az ember nem tudhatja, mit küld a Jehova, számolni kell az adott helyzettel és a trianoni békével«.

*

A szlovák autonómisták lapja, a *Slovák* legutóbbi számában válaszolt a prágai kormány félhivatalos lapjának cikkére, amelyben figyelmeztette Hlinkát, hogy ne kergesse a szlovákokat forradalomba. »A szlovák néppárt — irja — nem fél attól az ördögtől, amellyel a kormánylapok fenyegetik, de viszont nincs is kedve felidézni. Hogy az ördög utban van, annak egyedüli oka a mai szerencsétlen kormányrendszer, amely állandóan kokettál a bolsevizmussal. Azt üzenjük a kormánynak: ne fessétek a forradalmi ördögöt a falra, mert ez egy szép napon meg is jelenhetik.«

*

Az erdélyi szászok nagyon elégedetlenek. Hivatalos lapjuk a Deutsches Tagespost nap-nap után nagy cikkekben kesergi el azokat a sérelmeket, amelyek az utóbbi időben érték Erdély szász lakosságát. A lap legfrissebb számában »Politikai nyár« cimen fejti ki a szászok elégedetlenségének okait. »Nekünk — irja — nincs szükségünk kulturális autonomiára az estlandi értelemben, hanem csak a régi jogállapot visszaállitására. A formák változhatnak, tartalmilag azonban ugy állt a dolog, hogy itt különböző egyházaknak legkisebb részletekig keresztülvitt törvényes autonomiája állt fenn és ezenfelül a különböző nemzetek a közigazgatás messzemenő decentralizációja következtében tényleg az önkormányzatnak és önigazgatásnak részesei voltak. A közigazgatás, biráskodás, iskola, egyház, földbirtokelosztás törvényes alapjainak az uj rendszer mellett történt teljes összeomlásával szemben nekünk csak magától értetődő régi kivánságokkal kell előállanunk. Minél kevésbbé reméljük, hogy a vezető férfiak igazságérzetétől valamit megkaphatunk annál inkább kell a szigoru jogi alapra helyezkednünk, amelyet a trianoni szerződés nyujt és amelyet a szövetséges hatalmak és nem utolsó sorban a Nemzetek Szövetsége biztositanak. Az egész szász népnek tisztában kell lennie azzal, hogy most már csak egy van hátra, összes követeléseinkkel előállani, amelyeknek előbb-utóbb meg kell valósulniok. Küzdelmünk nem kilátástalan. Akinek mélyebb bepillantása van a világpolitikai összefüggésekbe, tudja, hogy van elég lehetőségünk, amelyeknek előbb-utóbb eredményre kell vezetniök. Számitunk ebben a küzdelmünkben az összes nemzeti, vallási, regionális és szellemi kisebbségek támogatására, amelyek a haza minden tartományában a sötét reakció nyomása alatt most már kezdenek megmozdulni«.

A csehszlovák külügyminiszter lapja Magyarország ellen

Antant-katonaság kirendelését követeli Magyarországra — Osztrák-magyar-német szövetség fenyegeti Csehszlovákiát?

Prágából jelentik: A csehszlovák külügyminisztériumhoz közelálló *Cseszke Szlovo* legutóbbi számában a szombathelyi incidenssel kapcsolatban *Magyarország ellen szigoritott katonai ellenőrzést követel a nagyhatalmaktól.*

A lap szerint Magyarország nem teljesiti a békeföltételeket, sőt ellenkezőleg, »hetvenkedve gunyolja a szövetségesek intézkedéseit«, az antant ellenőrző bizottságának tisztjei pedig nincsenek felruházva elegendő hatalommal és nem eléggé erélyesek. Franciaország minden gondja és figyelme — irja a *Cseszke Szlovo* — a német birodalomra irányul s emiatt megfeledkezik Magyarországról, holott *Magyarország époly veszedelmes*, amit többek között az a propaganda is bizonyit, amely eredményesen dolgozik Franciaországban, Angliában, de főkép Olaszországban. Magyarország egyedül nem képes háborut folytatni a kisantant ellen, csakhogy szövetségese a német birodalom és Ausztria, igy pedig Csehszlovákia számára veszedelmes szomszéd. *Az osztrák-német-magyar koalició lehetővé teszi Csehszlovákia megtámadását három oldalról,* ezért a csehszlovák köztársaság nem érheti be azzal, hogy Magyarországon illuzórius egzisztenciáju antant ellenőrző-bizottság müködik. *Nem marad más hátra a kisantant számára, mint azt követelni, hogy részt vehessen az ellenőrzésben* és hogy az ellenőrzés az eddiginél szigorubb legyen. De ezenkivül az ellenőrző tisztek mellé *megfelelő számu és elegendő erős szövetséges katonaságot* kell rendelni, hogy megvédje a tiszteket az inzultusok ellen.

A cikk utolsó óhaja azt jelenti, hogy Cseliszlovákia *bevonulásra szólitja fel Magyarországba az antant-haderőt.*

Albániában helyreállt a nyugalom

Az albán belügyminiszter nyilatkozata zagrebi ujságiróknak

Zagrebből jelentik: Szerdán keresztül utazott Zagrebon *Cena* bég albán belügyminiszter, aki fogadta az ujságirókat és nyilatkozott nekik az albániai viszonyokról. A belügyminiszter cáfolta a külföldi lapoknak azokat a hireit, mintha Albániában zavarok lennének. Cena bég kijelentette, hogy *Albániában a közbiztonság kifogástalan és a gazdasági helyzet is javult.*

Az albán kormány az Anglo-Persian Qile Compagnie-nak adta bérbe az albán petroleum-mezőket, a délalbán petroleumforrásokat pedig Valonában egy olasz konzorcium bérli. A belügyminiszter annak a reménynek adott kifejezést, hogy ezáltal javulni fognak az albán pénzügyi viszonyok és rámutatott arra, hogy az albán nemzeti bank ötvenmillió aranyfrank alaptőkével már megalakult.

A belügyminiszter kijelentette, hogy *Albánia a legjobb viszonyban él a szomszéd államokkal és különösen Jugoszláviával kitünő az ország viszonya. A határviszályok már elsimultak* és a parlament szabadkezet adott az albán kormánynak a Vrmos és Sveti-Naum melletti határkiigazitások megoldására. A végleges tárgyalások lefolytatása céljából az albán kormány képviseletében Madi Frusari legközelebb Beogradba érkezik és minden valószinüség szerint létre is fog jönui a megállapodás.

Cena bég belügyminiszter Zagrebből Beogradba utazott, ahol — kijelentése szerint — magánügyben fog néhány napot tölteni.

Vilmos excsászár, Poincaré és Nitti táviratharca a világháboru évfordulóján

Nitti szerint kikerülhetetlen a békeszerződések reviziója

A háboru kitörésének évfordulóján az *United Press* amerikai sajtóügynökség érdekes szenzációval szolgált az amerikai közönségnek: közölte azokat a nyilatkozatokat, amelyeket az évforduló alkalmából távirati uton küldött neki Vilmos excsászár, Poincairé és Nitti, az olasz békepolitikus.

Az *United Press* igen ötletesen szerezte meg a nyilatkozatokat. Az évforduló előtti napon kábeltáviratot küldött Doornba Vilmos excsászárhoz, amelyben érdeklődött a világ fegyverkezésével kapcsolatban az excsászár nézere iránt. Vilmos nem tudta megállni, hogy hadsegéde, Rebeur-Paschwitz utján ne nyilatkozzék a kérdésről, nyomban táviratozott az amerikai saitóügynökséghez, amelyben a következőket jelentette ki:

— Európa és Amerika számára az a tény jelenti a legnagyobb veszedelmet, hogy Közép-Európa körül van véve felfegyverzett állapotában olyan népekkel, amelyek viszont állig föl vannak fegyverkezve.

Alig, hogy a táviratot az *United Press* kézhez vette, több ezér frank költséggel sietett szószerint megkábelezni a sampigny-i birtokán üdülő Poincarénak, aki tavalyi bukása óta még hirlapirónak nem nyilatkozott. De ezuttal használt a sajtóügynökség leleményessége, Poincaré táviratilag válaszolt az United Pressenek. A válasz a következőkép szólt:

»A volt császár most nyiltan hangot ád a német imperiálisták titkos gondolatainak. Németország nem akar lefegyverkezni, mert meg akarja változtatni keleti határait s Európát kaoszba akarja dönteni. Ez a német imperalisták célja, meg a versaillesi béke reviziója.«

Az *United Press* a két nyilatkozat szövegét gyorsan megkábelezte Nittinek, aki igy válaszolt:

»Én gyakran kifogásoltam a versaillesi békeszerződés egyes intézkedéseit s maga Clemenceau is beismerte, hogy az ugy van megalkotva, mintha a háboru folytatására akartak volna módot keresni. S a háboru folytatása nem a béke. Nem volt csak egy Elzász-Lotharingia, a béke szerződések óta hat vagy hét van. Azt hiszem, a békeszerződések reviziójának ideje el fog következni . . .«

A francia lapok nagy elégtétellel állapitották meg, hogy *Poincaré* erélyesen válaszolt Vilmos excsászár nyilatkozatára.

Abd el Krimnek nem sürgős a békekötés

Franciaország eltitkolja a békeföltételeket

Párisból jelentik: A közvéleményt idegesiteni kezdi a béketárgyalások körül mutatkozó titkolózás, amely már harmadik hete tart. A szocialista párthoz tartozó képviselők egyre türelmetlenebbül követelik, hogy a kormány hozza végre nyilvánosságra az Abd el Krimmel tudatott békeföltételeket.

A párisi lapok megállapitják, hogy *Primo de Rivera nem közölte hivatalosan a rif kiküldöttekkel a francaspanyol békefeltételeket,* minthogy időközben más eljárás mellett döntöttek, hanem csupán *szóban* jelezte ezeknek a feltételeknek a tartalmát. A francia sajtó megállapitja, hogy ezek szerint Abd el Krim most már lényegében ismeri a békefeltételeket, *hivatalosan azonban nem akar róluk tudomást venni.*

A Tetuanban folyó tárgyalásokról egyébként a francia külügyi hivatal ugy informálta a sajtót, hogy Abd el Krim megbizottai Primo de Rivera képviselőit arra akarták rábirni, hogy Spanyolország szüntesse meg a Franciaországgal való együttmüködést. Ebben az esetben Abd el Krim *kedvezőbb feltételek mellett hajlandó Spanyolországgal békét kötni.* Primo de Rivera közölte Abd el Krimmel, hogy továbbra is kitart Franciaország mellett.

Szerdán a francia külügyi hivatal *megcáfolta azokat a lapjelentéseket, amelyek szerint Abd el Krimmel bármilyen békefeltételeket közöltek volna.*

A Sziriából érkező jelentések arról számolnak be, hogy *a franciák helyzete a sziriai felkelőkkel szemben is sulyosbodott. A gruz felkelők komolyan veszélyeztetik a francia csapatokat,* amelyek különben se tudnak a nagy hőséggel és vizhiánnyal megküzdeni. Sueidánál a gruzok két francia támadást visszavertek, *nagy veszteségeket* okozva a francia csapatoknak.

Az angol kormány benyujtotta javaslatát a bányák támogatásáról

A vitában Macdonald lesz az első szónok

Londonból jelentik: A kormány törvényjavaslatot nyujtott be, amelyben *a bányászati költségvetéshez pótlhitelt kér, hogy állami támogatásban részesitse azokat a bányákat, amelyek haszon nélkül dolgoznak.*

A javaslatot az alsóházban csütörtökön délután *Baldwin* miniszterelnök fogja elfogadásra ajánlani és előreláthatólag *nagy vita fog róla megindulni.* Első szónoknak Ramsay *Macdonald* iratkozott föl, utána pedig *Lloyd George bizalmatlansági inditvány kapcsán fog a kormány ellen felszólalni.*

Nádassy József meghalt

A suboticai közönséget is közelebbről érdeklő szomoru hir érkezett szerdán Szuboticára: szük szavu távirati jelentés arról, hogy *Nádassy József szinigazgató Makón hirtelen meghalt.*

Nádassy József csaknem egy évtizeden keresztül működött szintársulatával Suboticán, fáradhatatlan, akadályokat nem ismerő munkása volt a szinmüvészetnek, aki a város kulturális fejlődésében jelentős érdemeket szerzett magának. A suboticai közönséget sok emlék füzi a népszerü szinigazgatóhoz, aki tulajdonképpeni megteremtője volt a város szinházi életének. Ő kedveltette meg a szinházat a suboticaiakkal. Ha néha sulyos nehézségekkel is kellett megküzdenie, sohasem csüggedt el, tántorithatatlanul megmaradt őrhelyén a legnehezebb háborus esztendőkben is.

Pécsi szinigazgató volt, amikor 1911-ben megpályázta a suboticai szinházat. 1912-ben már Suboticán játszott társulatával, megszakitás nélkül 1918-ig. A háborus években sulyos helyzetbe került a suboticai szinház és szinte katasztrófális csapás érte, amikor 1915-ben, egy téli éjszakán leégett a szinház. Nádassyt ekkor érte a legnagyobb kár, ruhatárának, szinpadi felszerelésének nagy része a lángok martaléka lett. Már-már az volt a helyzet, hogy hosszu időre megszünik a suboticai szinházi élet, Nádassy azonban addig kilincselt, addig kért, amig a város vezetősége belátva a szinház kulturális jelentőségét, uj hajlékot teremtett a szinjátéknak: kicsiny teremben, szegényes szinpadon folytak le ezután az előadások, oly nehézségek között, amelyekkel csak Nádassy mert dacolni.

1918-ban Suboticán megszünt a magyar szinészet. Nádassy is bucsut mondott ennek a városnak, visszatért első állomására Pécsre, ahol uj társulatot szervezett. Két évig küzdött még Pécsen, de belefáradva az eredménytelen harcba, végkép megvált a szinháztól. Makón telepedett le, ahol gazdálkodott.

Suboticán lakó sógora: *Katri* Ferenc városi tisztviselő csak nemrég látogatta meg Nádassyt, akit a legjobb egészségben talált. Ep ezért megdöbbentően hatott a szerdai távirat, amely halálhirét hozta. Hirtelen halt meg Nádassy ötvenhat éves korában. Elhunyta mély részvétet kelt suboticai barátai és ismerősei körében.

A cirkusz titka

Az eltünt sentai tanuló a Kludsky-cirkusz alkalmazottai között rejtőzik

Sentáról jelentik: *Ivanovics* Sándor tizenegyéves tanuló, a sentai vazuti tőzsde tulajdonosának fia, aki — mint a *Bácsmegyei Napló* már közölte — mult pénteken szülői dorgálás után eltünt hazulról és akinek eltűnését a vérváddal hozták kapcsolatba, még mindig nem került elő. Szentai és novisadi vasutasok, akik a gyereket az állomásról ismerik, közölték a szülőkkel, hogy fiukat *néhány nappal ezelőtt Novisadon látták* és azt hiszik, hogy ott a Kludski-cirkuszhoz szegődött. Erről a szülők telefonon értesitették a novisadi rendőrséget, ahonnan fényképet kértek a gyermekről. A szülők nem tudtak fényképet adni, ehelyett a kisfiu pontos személyleirását közölték a rendőrséggel, amelynek nyomozása azonban eredménytelen maradt.

Az apa is valószinünek tartja, hogy a gyermek a cirkuszhoz szökött, mert valahányszor cirkusz jött, a fiu, aki nagyon élénk és kalandvágyó, *mindig eltünt néhány napra a cirkuszosokkal.* Már két évvel ezelőtt is elkalandozott szüleitől és *Aradról*, ahol akkor laktak, *Lippára gyalogolt.*

A fiu, akivel szülei a legnagyobb szeretettel bántak, már többizben kijelentette, hogy nem birja tovább nézni szülei anyagi küzdelmét és többször fogadkozott, hogy egyszer csak elmegy hazulról és nagyon gazdagon tér vissza. Azt hiszik, ezzel a fantasztikus tervvel van összefüggésben mostani eltünése is.

Az is bizonyos, hogy a Kludski-cirkusz körül állandóan sok kisgyerek ögyeleg, akik segédkeznek a munkánál. A gyermekek szolgálatait a cirkusz igazgatósága állandóan igénybe is veszi, — természetesen minden ellenszolgáltatás nélkül — és nem érdeklődik a gyermekek származása iránt. Könnyen lehet, hogy a cirkusz kifutói közt van Ivanovics Sándor, bár erre vonatkozóan a cirkusz vezetője nem hajlandó felvilágositást adni.

Matics szentai rendőrfőkapitány egyébként kijelentette, hogy Ivanovics Sándoron kivül egy eltünést sem jelentettek és bizonyosra veszik, hogy a kisfiu is hamarosan elő fog kerülni.

Türelmet és igazságot!

A Jutarni List megértő nemzetiségi politikát követel

Zagrebből jelentik: A zagrebi *Jutarni List*, amelynek nagy szerepe volt a radikális—Radics-párti megegyezés előkészitésében, legutóbbi számában hosszabb cikkben foglalkozik *a szlovének politikai magatartásával* abból az alkalomból, hogy a szlovén lapok élesen megtámadták egy korábban irt, szlovénekről szóló közleményéért. Az érdekes cikkben a lap kitér a kisebbségi kérdésre, a melyről a következő figyelemreméltó sorokat irja:

— Itt van végül a kisebbségi kérdés, amely mindig és mindenkor kényes kérdés volt. Nekünk, akiknek a sors intézkedése folytán fajtestvéreink ezreit kellett idegen uralom alatt hagynunk, igazságosan és türelmesen kell a nemzeti kisebbségekkel szemben eljárnunk, hogy *megtarthassuk azt az erkölcsi jogunkat, hogy külföldön élő fajtestvéreinket védelmezhessük.* Csak ez a meggondolás és semmi más, nem vezetett bennünket, amikor megirtuk, hogy nem szabad minden csekélységgel felizgatni a kedélyeket, hanem ellenkezően engedékenységgel és jóakarattal magunkhoz kell vonzani a nem nemzeti elemeket. Hogy a tulbuzgóságnak és a rövidlátásnak milyen következményei lehetnek, arra jellemző az alábbi eset, ami velünk történt meg. Nemrégiben meglátogatott bennünket egy rigai ujságiró, aki váratlanul megkérdezte tőlünk, mi van a celjei német otthonnal? Csodálkoztunk, hogy a külföldi kolléga annyira tájékozott, hogy arról is tud, hogy a jugoszláv kormány elvette *egy kis város német otthonát.* A rigai vendégünk azonban megmagyarázta, hogy miképen értesült a celjei esetről: Párisban járt, ott olvasott egy francia nyelvü brosurát, amelyben részletesen ismertetve volt a celjei németek panasza. Ez a röpirat eljutott Európa minden fővárosába és amint a példa mutatja, nem kis mértékben csorbitotta az ország erkölcsi presztizsét és ártott az állam tekintélyének.

— Ha valakinél — folytatja a *Jutarni List* — a hazafiság átalakul sovinizmussá, hisztériává és ha a ljubljanai *Jutro* azt meri irni, hogy a legtöbb nemzeti jog alapján nacionalizálunk, akkor ezeket az urakat kénytelenek vagyunk figyelmeztetni, hogy *a hazafiság és a tolvajlás nem azonos fogalmak.*

Az aranyeső-svindli

Kezdődik a hólabda-üzlet — Hollandi szélhámosok garázdálkodnak a Vajdaságban — Negyvenezer dinár inggyen, amin a nagylelkü ajándékozó kétszer annyit keres

A *hólabda*-üzleteket, minthogy sok panasz érkezett azok ellen a külföldi vállalkozók ellen, akik ezzel foglalkoztak, két évvel ezelőtt betiltotta a kormány és azóta — egészen a legutóbbi hetekig — a vajdasági lakosságot is megkiméltek a hólabda-szélhámosok. A leányzó azonban nem halt meg csak aludt és az elpusztithatatlan hólabda ujból föltámadt, ezuttal *aranyeső* néven. Az aranyesőt F. W. *Stapper* amsterdami szélhámos kivánja a Vajdaságra árasztani és ezt igen ügyesen és hangzatosan fogalmazott körlevelekben közli a nagyközönséggel. A nagylelkü emberbarát természetes *ingyen* ajánlja fel szolgálatait és minden ellenszolgáltatás nélkül a következőket kinálja:

kétezer hollandi forintot, hozzávetőlegesen negyvennégyezer dinár készpénzben, vagy

egy ötszemélyes Ford-turakocsit villanyvilágitással és teljes felszereléssel, azonkivül *ráadásul tizenhatezerötszáz dinárt,* vagy

egy *Super Chief-motorkerékpárt* oldalkocsival és *ráadásul tizenegyezer dinárt,* vagy pedig

egy *Ibach-zongorát és ráadásul tizenegyezer dinárt.*

A fözőcske

— Egy fillérjébe sem kerül — mondja a körlevél — és amiről még álmodni sem mert: rövid időn belül gépkocsiján ülhet, vagy ha a motorkerékpárt jobban szereti, oldalkocsival ellátott motorkerékpárján utazhat. *Valóban egy fillérjébe sem kerül.* Sőt készpént is adunk, hogy *kedves nejével utazhasson, vagy ha még ezek közé a szerencsések közé nem tartozik, menyasszonyával kelhessen utra.* Vagy ha az autóturákban kedvét nem leli, válasszon egy zongorát. Igazán elsőrendü szórakozás ezkben a nehéz időkben a pompás zenében megnyugvást találni s ha ez sem tetszik, válassza a 2000 hollandi forintot készpénzben. *Még van a joga hozzá, hogy válasszon.*

Stapper ur, mint a mellékelt ábra mutatja, a választói jogot nem értelmezi olyan szükkeblüen, mint Pribicsevics...

A szines lapok

Mit kell hát tenni — az aranyeső-rendszer szerint — ahhoz, hogy valaki megkapja *ingyen* a negyvennégyezer dinár készpénzt, vagy a felsorolt nyereménytárgyakat? A prospektus felvilágositást ad erről. Mindenekelőtt *nyolcvannyolc dinárért* (négy hollandi forintért) meg kell venni négy darab befizetési lapocskát. Ezeket a *fehér szinü* lapokat Hollandiából Stapper ur küldi el a megrendelőnek, akinek az a dolga, hogy eladja azokat négy másik vevőnek és közölje czimüket a Stapper-céggel. A hollandi vállalkozó a négy uj játékosnak *piros jegyeket küld,* fejenkint szintén négy darabot, amelyet azoknak szintén el kell adni egy hollandi forintért darabját. Ilyenformán tizenhat piros jegy kerül forgalomba. A tizenhat vevő szintén köteles uj játékosokat verbuválni, aminek folytán Stapper ur hatvannégy *sárga jegyet* helyez el. Igy megy ez a jól bevált hólapda-szisztéma szerint: a sárga jegyek után a *kék jegyek* következnek, a kék után a *zöld jegyek* és a zöld után végül a *barna jegyek.*

Ha a barna jegyek is el vannak adva, akkor az első vevő megkapja a kétezer hollandi forintot. *Legalább is Stapper ur ezt igéri . . .*

5460

A dolog idáig nagyon szépnek látszik. A játékos vesz négy jegyet, eladja azokat és vár. Előbb-utóbb megkapja a kétezer hollandi forintot. Hát: inkább utóbb, mint előbb. Ahhoz ugyanis, hogy valakinek joga legyen a nyereményhez, több mint *ötezer jegyet kell összesen eladni.* Számoljuk csak össze:

Fehér jegy	4
Piros jegy	16
Sárga jegy	64
Kék jegy	256
Zöld jegy	1024
Barna jegy	4096
	5460

Az első négy jegyet igen könnyü eladni, még két hét alatt is. *Az aranyeső-rendszer szabályzata ugyanis előirja, hogy a vevőnek tizennégy napon belül értesiteni kell az amsterdami irodát, hogy toborzott másik négy áldozatot,* másküléönben elveszti jogát a jutalomdijakra. *A barna jegyek eladása azonban már igen nehéz,* különösen kisebb falvakban, ahol nem lehet ötezernégyszázhatvan embert találni, aki huszonkét dináros árban hajlandó ilyen jegyeket venni. Szinte *csak elméletben képzelhető el, hogy mind az ötezernégyszázhatvan jegy elfogyjon,* a gyakorlatban ez nem fordul elő. Már pedig *ha nem kelt el mind az ötezernégyszázhatvan jegy,* akkor az első vevő, aki a hólapdát — vagy ha ugy tetszik: aranyesőt — megindította, *nem kapja meg a kitüzött kétezer hollandi forintos jutalomdijat.*

De az első vevő aránylag még kedvező helyzetben van. Ahhoz, hogy ő megkapja a jutalmat, mindössze ötezernégyszáz játékosra van szükség. Ellenben az, aki tőle átvett egy fehér jegyet, már csak akkor jogosult a jutalomra, ha 21.840 jegy elfogyott. Viszont arra, aki hatodik kézből vásárolta jegyét, a barna szinüt, *csak akkor kerül sor, ha huszonkét millió és háromszázhatvannégyezer jegy kelt el.* Tekintettel arra, hogy Jugoszláviának körülbelül tizenhárommillió lakosa van, egészen valószinütlen, hogy a hatodik kézből vásárolt jeggyel nyerni lehessen. Tessék hozzávenni ehhez azt, hogy *nem egy ilyen hólabda indul el Hollandiából,* hanem ezer és ezer csinál konkurrenciát egymásnak, már másod- és harmadkézből sem helyezhető el jegy.

Jó üzlet az aranyeső

Bár a valóságban nem-igen fordulhat elő, tegyük fel, hogy sikerült egy ilyen ötezernégyszázhatvan dináros turnust befejezni, ugyhogy valamennyi jegy elkelt és tegyük fel, hogy a kétezer hollandi forintot a Stapper-cég ki is fizeti. A számadás ekkor igy alakul:

Bevétel	5460	holl. for.
Kifizetés	2000	„ „
Nyereség	3460	„ „

Ha tehát minden vevőnek sikerülne is tuladni a négy jegyén és a holladni vállalkozó ki is fizetné korrekten a kétezer hollandi forintot — a nyereménytárgyak kevesebbet érnek — akkor is *maradna Stapper urnak háromezernégyszázhatvan hollandi forint, vagyis hetvenhatezer dinár tiszta haszna.*

A valóságban azonban a hollandi vállalkozó *sokkal nagyobb haszonra dolgozik.* Mindenekelőtt *a kétezer dináros jutalmat akkor sem fizeti ki, ha mind az ötezernégyszázhatvan sorsjegyet eladják.* Azt ugyanis, hogy eladták-e valamennyit, *senki sem tudja ellenőrizni,* csak Stapper ur. Ő pedig, ha kérdőre vonják, mindig azt állitja, hogy a jegyek egyrészét nem küldték be neki és igy a tisztelt üzletfeleknek nincs igényük a Ford-kocsira, amelyen kedves nejükkel autózhassanak. A beküldött hollandi forintokat F. W. Stapper igy *minden ellenszolgáltatás nélkül vágja zsebre.* Felelősségre vonni pedig nem lehet, mert *körlevelén óvatosságból nem tünteti fel a czimét,* hanem *poste restante* kéri a nevére érkező pénzküldeményeket. Az *F. W. Stapper* név is, minden valószinüség szerint csak *álnév, amely mögött egy veszedelmes nemzetközi szélhámos rejtőzik.*

Elárverezik a szentai adóhivatalt?

Kitüzették az árverést az államkincstár hitelezői

Sentáról jelentik: Emlékezetes az a párját ritkitó affér, amely a sentai állami adóhivatal ellen eszközölt birói végrehajtásból támadt a pénzügyi hatóságok és a sentai járásbiróság között. Dr. *Ludaics* Milos sentai ügyvéd ugyanis — mint ismeretes — lefoglaltatta az államkincstárral szemben pervesztett követelések biztositására az állami adóhivatal Wertheim-kasszáját, amelyet a biróságí végrehajtó lepecsételt. Az adóhivatal főnöke azonban a pénzügyminisztériumból kapott utasitáshoz képest *a birói pecsétet eltávolitotta a kasszáról* és ugyancsak felsőbb helyrői érkezett instrukció alapján *felfegyverzett pénzügyőrökkel vétette körül az adóhivatalt, hogy az esetleges árverést megakadályozza.*

Az árverés megtartásától a felperesek ügyvédje annak idején a kényes helyzetre való tekintettel elállott és az államkincstár tartozásának kiegyenlitésére kétheti halasztást adott. Egy Sentán járt pénzügyi főtisztviselő, akit az affér elsimitására küldtek ki, meg is igérte, hogy az államkincstár tartozását két héten belül rendezni fogják.

A két hét már elmult, azonban az államkincstár tartozását még mindig nem egyenlitette ki és ezért dr. *Ludaics* Milos ügyvéd szerdára *ujból kérte a járásbiróságnál az árverés kitüzését a sentai állami adóhivatal ellen.* Ha a biróság az árverést kitüzi, akkor azt foganatositani is fogják, hacsak időközben az államkincstár nem fizet, vagy pedig ismét fel nem vonulnak a fegyveres pénzügyőrök a biróságí végrehajtó funkcfójának meghiusitására.

Leánykereskedő bandát fogott el a zagrebi rendőrség

Néhány száz áldozata van a kézrekerült bandának

Zagrebből jelentik: Az erkölcsrendészeti osztály főnöke néhány héttel ezelőtt bizalmas uton értesülést szerzett arról, hogy *Zagrebben nagyszabásu leánykereskedő-banda müködik,* amelynek tagjai Horvátországban és a Vajdaságban hajtották föl áldozataikat. A tapasztalatlen fiatal leányokat, akik a leánykereskedők hálójába kerültek, az éjjeli mulatóhelyeknek adták el, fejenkint *harminctól ezer dinárig terjedő jutalék ellenében.*

A nyomozást a zagrebi rendőrség kiterjesztette Bjelovárra, Novisadra, Suboticára, Sziszákra, Petrinjára, Zemunra, Osijekre, Sarajevóra és Mostarra, ahol a leánykereskedők áldozataikat elhelyezték. Amikor azután minden bizonyiték már a rendőrség kezében volt, lecsaptak a leánykereskedő-szövetkezet tagjaira és őrizetbevették őket. A leánykereskedő-konzorcium öt zagrebi nőből állott, *Vencel* Agnes hatvan esztendős, *Buharics* Antónia ötvenkilenc éves, *Sladovics* Cecilia harminc éves, *Ponikvár* Angéla huszonegy éves és *Sulics* Anna huszonhat éves asszonyokból. A két utóbbi szemelte ki a leányokat és beszélte rá őket az erkölcstelen életre, mig idősebb társnőik foglalkoztak a leányok eladásával és szállitásával.

A keritőnők vallomása alapján letartóztatták *Polics* Lavoszláv bljelovári, *Lenkuc* Julia sziszaki, *Jovanovics* Mária, *Jovanovics* Cyóka, *Rusz* Márkó és *Hovan* Dezső zemuni, *Almási* Jován sombori és *Dvornyák* Lajos novisadi éjjeli mulatóhely-tulajdonosokat, akik összeköttetésben állottak a zagrebi leánykereskedőkkel. A mulatóhely-tulajdonosokat később óvadék ellenében szabadonbocsájtották, de egyben rendőri felügyelet alá helyezték. Letartóztatták azonkivül *Fekete* Zvonimir volt suboticai pincert is, akiről bebizonyult, hogy foglalkozott a leánykereskedők karmai közé került leányok közvetitésével.

A rendőrség idáig *huszonhét leányt szabaditott ki* azokról a helyekről, ahová őket eladták, azonban hivatalosan *néhány százra becsülik a zagrebi leánykereskedő-társaság áldozatainak számát.* A megkerült nők közül heten *tizenöt éven aluliak,* a többi tizenhat-tizenkilenc éves. *Husz esztendőnél egy sem idősebb közülük.* Legnagyobb részük varróleány, nevelőnő, irodista-kisasszony, vagy háztartási alkalmazott volt, mielőtt a leánykereskedők hálójába került. Az erkölcsrendészeti osztályon valamennyiükkel jegyzőkönyvet vettek fel. Több leány kijelentette, hogy az éjjeli mulatóhelyek ellenőrzésével megbizott *hatósági közegek előtt panaszt tett* azok ellen, akik oda juttatták őket, azonban *segitség helyett csak gorombaságokat kaptak.*

A vizsgálatot a letartóztatottak ellen befejezték és az iratokat áttették az ügyészségre. Alkalmasint még ebben a hónapban. megtartják a főtárgyalást. A leánykereskedők áldozatainak felkutatására tovább folytatják a nyomozást.

Fegyházbüntetésre itélte a biróság a kémkedési per vádlottjait

Gstalter Antalt és Januskó Istvánt hat-hat évi fegyházra itélték — Valamennyi vádlott felebbezett az elitéltetés miatt

A *Gstalter* Antal suboticai kereskedelmi utazó és négy társa elleni kémkedési bünpör tárgyalását szerdán folytatták a suboticai törvényszéken, rendkivül nagy érdeklődés mellett.

A földszinti nagy főtárgyalási terem, ahol a kémkedési bünpört tárgyalták, zsufolva volt hallgatósággal.

Kilenc órakor kisérték be fegyveres fogházőrök a vádlottakat, akik a közönség sürü sorfala között, látható izgalommal mentek a vádlottak padjához.

Negyed tizkor vonult a terembe a biróság, *Pavlovics* István törvényszéki elnök vezetésével.

Pavlovics István elnök 9 órakor megnyitja a folytatólagos főtárgyalást és *Januskó* István másodrendü vádlottat szólitja a biróság elé.

Az elnök kérdést intéz *Januskóhoz,* hogy a különböző vallomásaiban mutatkozó eltérések onnan származnak-e, hogy az államrendőrségen bántalmazták.

Vádlott: Igen! Többször bántalmaztak.

Az elnök: Ki bántotta?

Vádlott: Az államrendőrség főnöke.

Az elnök: És a vizsgálóbirónál is bántották?

Vádlott: Nem.

Az elnök ezután felmutat egy levelet és megkérdezi *Gstalter* Antal elsőrendü vádlottól, hogy ő irta-e a levelet?

Gstalter: Igen, én irtam.

Az elnök: Kinek irta?

Vádlott: Sógoromnak, *Januskónak.*

Az elnök felolvassa a levelet, amelyben Gstalter figyelmezteti Januskót, hogy a 10.000 dinárról ne tegyen említést a vallomása során és igyekezzék az ügyet ugy beállitani, hogy itt nem kémkedésről van szó, hanem egy csempészési ügy elszámolásáról. Utasitásokat ad Gstalter Januskónak, hogy az egész eljárás során hogyan viselkedjék és maradjon meg amellett, hogy szó sincsen kémkedésről.

Az elnök a levél felolvasása után megkérdi a vádlottól, mit akart ezzel a levéllel elérni.

Gstalter: Egy reggel találkoztunk a lépcsőn és Januskó kérdezte tőlem. hogyan történt az eset. Ezért irtam neki.

Az elnök: Emlékszik, hogy Januskó valami pénzt kért?

Gstalter: Homályosan emlékszem, hogy 10.000 dinárról volt szó. Azt irtam, hogy ugy mondja, hogy én tőlem hallotta és nem *Keller* Etuskától.

Az elnök: Miért tartotta ezt fontosnak?

Gstalter: Mert nem tudtam, mi van közöttük.

Az elnök: Kapott Januskó 10.000 dinárt?

Gstalter: Nem, csak hallottam, hogy 10.000 dinárról volt szó. Nem tudtam, hogy Januskó és Keller Etel között mi van és azt hittem, hogy jobb lesz, ha azt mondja, hogy tőlem hallotta.

Ezzel a vádlottak kihallgatása véget ért és a biróság áttért a tanukihallgatásokra.

Két tanu

Első tanuként *Dimitrievics* Csedomir állami titkos rendőrségi főnököt hallgatta ki a biróság. A tanu elmondja, hogy bizalmasan értesitették őt erről a kémkedésről. Amikor az egész affér nyomára jöttek, figyeltette az államrendőrség egyik detektivjével Krnyajski Lázárt, aki egy korcsmában tartózkodott és kijelentette, hogy várja a pesti vonatot. Ez este kilenc óra tájban történt. A detektiv követte Krnyajskit, aki Keller Etelt várta az állomáson. A találkozás után előállitották őket és a rendőrségen a vádlottak egymás terhére mindent bevallottak.

Az elnök: Megfelel-e a valóságnak, hogy a vádlottakat bántalmazták a rendőrségen?

Tanu: Nem. Egyiket sem bántotta senki.

Az elnök: Mondja, Gstalter, bántották magukat a rendőrségen?

Gstalter: Igenis bántottak bennünket, sőt azt mondták, hogy nyolc napon belül meg kell halnom.

Januskó is azt állitja, hogy bántalmazták a rendőrségi kihallgatás során.

A három többi vádlott: *Keller* Etus, *Krnyajski* Lázár és *Szloboda* Ida az elnök kérdésére kijelentik, hogy őket az államrendőrségen senki sem bántotta.

Ezután *Diamant* Ernő dr. szavazóbiró és *Vasziljevics* Ljuba dr. államügyész intéztek kérdéseket a tanuhoz.

A bünpör második és egyszersmind utolsó tanuja, *Szlobodáné Bálint* Julia volt, aki az ötödrendü vádlott Szloboda Ida édesanyja.

Az elnök figyelmezteti a tanut, hogy miután leánya ül a vádlottak padján, a törvény értelmében a vallomástételt megtagadhatja.

Tanu: Akarok vallani.

Az elnök: Akkor az igazat kell mondania. Adja elő, mit tud az esetről.

Tanu: A kémkedésről nem tudok semmit. Azt tudom, hogy leányomnak Keller Etellel ugy volt dolga, hogy Etel vásárolt annál a cégnél, ahol a leányom alkalmazásban állott, adós maradt és Ida leányom felszólitotta, hogy fizessen.

Az elnök: Krnyajski Lázár bejáratos volt magukhoz?

Tanu: Járt hozzánk, mint szomszéd.

Az elnök: Udvarolt a leányának?

Tanu: Nem tudom, hogy mi volt közöttük, nem mondták meg nekem.

Az elnök: Tudja azt, hogy leánya Krnyajski Lacikát szemelte ki arra, hogy üzeneteket vigyen?

Tanu: Semmit sem tudok erről.

Ezzel véget ért a bizonyitó eljárás és a perbeszédekre került a sor.

A perbeszédek

Dr. *Vasziljevics* Ljuba államügyész feszült érdeklődés közben tartja meg vádbeszédét. Kifejti, hogy az első és másodrendü vádlott bünössége bizonyitva van. Keller Etel harmadrendü vádlott saját beismerése szerint is a magyar kémiroda szolgálatában állott és mint ilyen a többiek leveleit kézbesitette a magyar kémiroda tisztjeinek. *Krnyajski* Lázár negyedrendü vádlott azért ül a vádlottak padján, mert hajlandónak nyilatkozott kémszolgálatot teljesiteni Magyarország javára és ebben csak elfogatása akadályozta meg. *Szloboda* Ida abban bünös, hogy Krnyajski tervéről tudott és azt nem jelentette be a hatóságoknak. Sulyosbitó körülmény, hogy Gstalter Antal a fogházban levelet irt sógorának Januskó Istvánnak, amelyben kioktatja, hogy milyen vallomást tegyen és figyelmezteti, hogy a kapott pénzösszegről ne tegyen említést, hanem mondja azt, hogy csempészésről volt szó. Ez a levél bizonyitja vádlott bünösségét. Kéri mind az öt vádlott bünösségének kimondását az államvédelmi törvény alapján.

Ezután következtek a védőbeszédek. *Miladinovics* Szlobodán dr., Gstalter Antal védője rámutat arra, hogy a főtárgyalás adatai nem bizonyitották be védence bünösségét. Gstalter egy közönséges napiparancsot küldött át Egger századosnak, ezt pedig semmiesetre sem lehet fontos katonai okmányoknak tekinteni. Védence felmentését kéri.

Kellert Benő dr., Januskó védője védencének teljes ártatlanságát bizonyitja. Az bizonyos, hogy védence több izben dohányt csempészett, de az ellene emelt vádak alaptalanok.

Székely Zoltán dr., Keller Etel védője hangsulyozza, hogy a vádlottak ellen felhozott vádaknak nincs megfelelő alapjuk. Védence felmentését kéri.

Veréb Gyula dr. és *Bélics* Radivoj dr. Krnyajski Lázár és Szloboda Ida védői szintén felmentő itéletet kérnek.

A perbeszédek elhangzása után az elnök felszólitotta a vádlottakat, hogy ha van valami mondani valójuk, terjesszék elő.

Gstalter Antal a biróság elé lép és a következőket mondja:

— Mikor átmentem a határon, azt nem azért tettem, hogy Egger századossal beszéljek, hanem kényszerből, hogy szüleimet felkeressem és tőlük anyagi segitséget kérjek, mert nem volt pénzem arra sem, hogy lakbéremet kifizessem. Kérem megkérdezni a szarajevói térparancsnokságtól, hogy vittem-e el én onnan iratokat. Egy katonai iroda nem olyan, mint egy füszerkereskedés, ahol a leveleket eldobálják, hanem ott minden egyes beérkező irást iktatnak, számmal látják el és szigoruan őrzik. A biróság nem hallgatta ki azt a bérest, akit én, amikor éjjel átszöktem a határon, elküldtem, hogy hozza el a hátrahagyott ruhámat és a kis fiamat. Engem odaát a magyarok szerb kémnek tartottak és egy hold föld volt kitüzve a fejemre.

Januskó lép ezután a biróság elé és azt adja elő, hogy abban a levélben, amit ő küldött, nem volt semmi katonai természetü dolog, hanem egy követelését akarta behajtani. A többi három vádlottnak nem volt semmi észrevétele.

Az elnök ezután berekesztette a főtárgyalást azzal a kijelentéssel, hogy a biróság az itéletet délután félhat órakor fogja kihirdetni.

Az itélet

Délután 6 órakor hirdette ki a biróság az itéletet. A teremben ember-ember hátán állott, egy talpalattnyi hely nem maradt üresen, a folyosón is sürü tömegben állottak az emberek egészen az uccai főbejáratig.

Pár perccel hat óra előtt vezették be a vádlottakat a terembe. Pont hat órakor vonult be a biróság és *Pavlovics* István elnök nyomban megkezdte az itélet kihirdetését.

A biróság mind az öt vádlottat bünösnek mondotta ki az ellenük emelt vádban és az államvédelmi törvény idevágó szakaszai alapján elitélte: *Gstalter* Antalt hat évi fegyház, *Januskó* Istvánt hat évi fegyház, *Keller* Etát négy évi fegyház, *Krnyajski* Lázárt két évi fegyházbüntetésre és *Szloboda* Idát egy évi fogházra.

Az itélet indokolásában kimondta a biróság, hogy a vádlottak közül az első- és másodrendü vádlottak beismerésük és Keller Eta vallomása szerint is katonai iratokat juttattak külföldi személyekhez, akiknek müködéséről tudniok kellett, hogy az az S. H. S. királyság integritása és biztonsága ellen irányul. A biróság nem fogadta el a vádlottak védekezését, hogy ezek az iratok nem voltak fontosak, mert Keller Eta utján azt üzente Egger százados, hogy ezekért az

iratokért pénzt adtak és még hasonló iratokat kértek. A törvény értelmében egyébként nem az a döntő, hogy a kiszolgáltatott adatok fontosak-e, csak azt kell vizsgálni és eldönteni, hogy a vádlottakban meg volt-e a szándék az ország ellenségeivel való egyetértésre. A harmadrendű vádlott, *Keller* Éta beismerte, hogy összeköttetésben állott a szegedi kémiroda tisztjeivel és üzeneteket közvetitett. A negyedrendű vádlottat, *Krnyajski* Lázárt azért mondotta ki bünösnek a biróság, mert tudomással birt az állam biztonsága ellen irányuló szövetkezésről és erről nem tett feljelentést az illetékes rendőrhatóságoknak. Sulyosbitó körülménynek tekintette a biróság a büntetés kiszabásánál, hogy pénzért ajánlkozott szolgálatokra. *Szloboda* Idát hasonlóképpen azért mondotta ki a biróság bünösnek, mert nem tett feljelentést.

Az itélet ellen az ügyész sulyosbitásért felebbezett, az elitéltek pedig valamennyien felmentés végett.

A főtárgyalás este félhét órakor ért véget.

CIRKUSZ

Cirkusz a cirkuszban

A királytigris rámnézett és kitátotta a száját, amikor meglátogattam a cirkuszban. Cseppet se volt vérfagyasztó. Minden foga hiányzik neki elől, ez már egy öreg, paralitikus trottli, egész nap mankóra támaszkodik és csak az előadás kezdetén teszi le. A lóápoló-gyerekek hátbarugják, ha nem pariroz nekik és utban van. Már többször ki is akarták selejtezni, de az igazgató protezsálja, mert a legnagyszerübb reklám-fenevad. Minden városban az első előadáson velőtrázó orditással ráugrik a direktorra és tompára manikürözött karmaival összemarcangolja. A kitünően dresszirozott vadállat halálra rémiti ilyenkor a közönséget, olyan ügyesen tudja leönteni piros tintával a szeliditőt.

Az elefánt viszont olyan ügyes gépezet, hogy egy német filmrendező direkt azért utazott le Noviszadra, hogy kitanulmányozza a szerkezetét. Az uj Niebelungen-filmbe ennek a mintájára akarják a sárkányt elkészitteni. Elevátorok vannak elrejtve a lábaiban, az ormányát pedig daru mozgatja. Ezzel szemben a többi ragadozó madár között álló darut csigával mozgatják. Az állatseregletben a kolibri és a pántlikás-giliszta mellett természetesen a csiga is képviselve van. Azt nem mozgatják semmivel. Az igazán igazi.

A csigán kivül van még több igazi állat is. Egy oroszlán, amelyet ugyan már kirágtak kissé a molyok, de azért még jókarban van. A kutyák és a macskák is mind igaziak, amelyekkel az oroszlánt etetik. Az igazgató kabinja előtt sorfalat állanak az ötödik kör vállalkozó szellemü ifjai, hónuk alatt a lopott cirmosokkal. A környék egerei örök hálára lehetnek lekötelezve a direkciónak. A tarifa: egy macska = állóhely, két kilónál nehezebb kutya = kakasülő. Ezzel szemben kakasokért, tyukokért és lóhusért készpénzzel is fizetnek. A lovakról jut eszembe: a temető melletti kut körül vagy tiz tarka paripa idogált és delelt, olyan intenziven, ami minden kétséget kizárólag nyilvánvalóvá tette életrevalóságukat.

A cirkusz főleg az ifjuság között hódit. Majd minden városból vele szökik egy-két kalandvágyó gyerek, mint legutóbb például a szentai trafikos kisfia. A szuboticai bemutató előadás *általános csődöt* kelett. A lármás reklámnak bedült emberek mindössze egy nagy állatseregletet láttak, — *méregdrága helydrak mellett* — csinos idomitókat, lovarnőket, jegyszedőket és kitünő világitást. Meg kell még emlékezni a matmokról, a pontos villamosközlekedésről és a makulátlan sátorlapról. Egyetlen folt sem volt rajta és a környékbeli gyerekek mind kénytelenek voltak jegyet váltani, mert sehol sem lehetett bekukucskálni. Ja. Majd megfeledkeztem a medvebőrökről. A jegesmedve és a mosómedvebőrök hordókat gurigáztak bámulatos lélekjelenettel. Egy aranysujtásos vadember közben ostort pattintgatott a fejük fölött. Az állatidomitással, mint állatkinzással sohasem szimpatizáltam, csak az volt a megnyugtató az egészben, hogy tisztán hallottam a pódium alatt rejtőző bérenc vad dörmögését, aki az alkalmi medvebőrök nevében időnkint iszonyatosat orditott a zajosabb hatás kedvéért. Az óriási érdeklődésre való tekintettel természetesen gorombáskodott is a személyzet a publikummal. Ezek a jegyszedők valósággal átszellemültek a saját nagy képüktől és egy öreg nénimek, aki a helye iránt érdeklődött, a kedélyes teremőr csak ennyit mondott:

— Kuss!

A finom kezelésnek meg is mutatkozott mindenütt a kellő anyagi hatása. Beograd városa például alig egy hét alatt, *négy millió dinárral* könnyebbült meg, amikor a cirkusz felszedte a sátorfáját.

A fenevadak ketrecei kissé rozogák, de ez nem baj és igazán senki ne féljen, akinek az élete kedves. Ezt én azért állithatom ennyire határozottan, mert az előadás végén, távozóban meghallottam a direktor hangját, aki — Molnár Ferenc után szabadon — igy szólt gyöngéden a sláger oroszlánhoz:

— *Hazamehet Klein* . . . (t. i.)

Románia hadbiróság elé állitja az aradi jugoszláv internáltak kinzóit

Exhumálják az Erdélyben eltemetett jugoszláv háborus halottakat

Az SHS. királyság bukaresti követe — mint Aradról jelentik — értesitette *Kovincsics* Urosarati görögkeleti esperes-plébánost, hogy a jugoszláv kormány és a román kormány között a háborushalottak exhumálása tekintetében ujabb megegyezés jött létre. A megegyezés értelmében az Aradon eltemetett 3277 jugoszláv háborus halotton kivül az SHS. királyság és Románia közös költségén exhumálni fogják a Temesváron eltemetett 502, a nagyváradi temetőben 44, a szalontaiben 12 és Erdély egyéb helyein szétszórtan fekvő körülbelül 150 internált halottat, akiknek földi maradványait az aradi katonahalottakkal együtt temetik el az aradi alsótemetőben létesitendő jugoszláv katonatemetőben. Az internáltak tömegsirba kerülnek és nagyszabásu emlékoszlopot épitenek sirjukra, a háborus halottak pedig külön sirokba lesznek eltemetve, amelyeket diszes márvány-emlékkővel lát el az SHS. királyság.

A hadibünösök megbüntetésére nézve szintén létrejött a megegyezés az SHS. királyság és Románia között. A megegyezés szerint Románia nem adja ki a bünösöket, hanem román hadbiróság elé állitja őket. A jugoszláv kormány — mint az aradi internáltak gyilkosait és kinzóit — *több mint ötven román állampolgárt* nevezett meg névszerint, köztük hat aradi lakost: két kereskedőt, egy diplomás egyént, két iparost és egy magántisztviselőt, akiket biróság elé kér állitani és vagyonuk konfiskálását követeli az elpusztitott jugoszláv internáltak hozzátartozóinak részleges kártalanitására.

A hadibünösök ügyében a jugoszláv kormány koronatanuként megnevezte *Nagy* Sándor dr. aradi ügyvédet, aki mint Arad város közgyülésének tagja, a háboru alatt a humanizmus nevében több izben tiltakozott a jugoszláv hadifoglyokkal és internáltakkal való brutális bánásmód ellen.

Ölni akart — mert nagyon szeretett

A milanói esküdtszék fölmentette dr. Ario Mianit a kétszeres gyilkosság kisérletének vádja alól — A világ legnagyobb karmestere mint tanu

Milanóból jelentik: Az utolsó évtized egyik *legérdekesebb pöre* zajlott le a milanói törvényszék előtt. Dr. Ario *Miani* állott *kétszeres gyilkosság kisérletével vádolva* a birák előtt. *Feleségét és az ismert olasz hegedümüvészt, Pick-Margiagallit akarta dr. Miani megölni,* — mondta a vád és a tény ellen Miani *nem védekezett,* nem is tudott volna, — hiszen mindenki előtt nyilvánvaló volt, hogy *az előrántott revolver négy lövése felesége és Pick ellen irányult* s tisztára véletlen, hogy a golyók célt tévesztettek s a merényletnek nem esett emberélet áldozatul.

Huszonkét év előtt vette feleségül dr. Miani, az olasz társadalmi élet egyik ismert személyisége *Holti* Adriannét. A doktor akkor harmincegyéves volt, felesége tizenhét. A házasság azonban már két hét mulva *rombadőlt*, a fiatal asszony sirva ment vissza családjához és szüleinek faggatására dadogó, szégyenkező szavakkal vallotta meg, hogy sulyos tévedés áldozata lett, *az ő férje oldalán asszonynak nincsen helye.* Dr. Miani nem szereti a nőket. És homályos szavaiból kiviláglott a lesujtó igazság. *Mianinak beteges hajlamai vannak,* a melyekről senki azelőtt nem tudott.

Az asszony családja tanácsára azonnal el akart válni férjétől, azonban a szerencsétlen párt olyan szorosan fűzték össze anyagi szálak, hogy ezt a tervet huszonkét év alatt sem lehetett végrehajtani. Az asszony ugyanis nagyanyjától egy hatalmas üveghutát örökölt és az öregasszony halálos ágyán a végrendelet végrehajtását, illetve *a gyártelep vezetését dr. Mianira bizta.* Hosszas tanácskozás után elhatározta a fiatalaszszony, hogy *otthmarad férje oldalán,* legalább is a világ számára *továbbra is együtt fognak élni.* Az elviselhetetlent elviselhetővé tette *a férj gyengéd ragaszkodása,* amellyel pótolni akarta az asszony tönkretett életét.

Az üveghuta mind hatalmasabb vállalkozássá lett és Adrienne asszony a luxusban, költekezésben és fénvüző életben keresett vigasztalást. Milanó egyik legszebb palotájában az asszony fogadóestéi és bálja Milanó társadalmának nagy eseményei voltak. Ezeken az estélyeken találkozót adtak egymásnak az arisztokrácia, a pénzvilág, a tudomány és a müvészet képviselői. *Különösen a müvészek voltak szivesen látott vendégei a szórakozásban vigaszt kereső asszonynak,* aki maga is *festeni kezdett* és az elfogulatlan kritika is megállapitotta, hogy az uj festőnő nem tartozik a tehetségtelenek közé.

A házat elárasztó müvészsereghez tartozott a harminchat éves hegedümüvész, *Pick-Margiagalli* Róbert is, aki gyakran felkereste az asszonyt atelierjében is és csakhamar egészen *bizalmas viszony fejlődött ki kettőjük között.* A férj féltékenykedni kezdett és többször kérdőre is vonta az asszonyt, aki azonban nem törődött Mianival és idővel már nemcsak a müteremben fogadta a hegedümüvész látogatását, hanem *együtt utazgatott barátjával,* a mondain fürdőhelyek nyüzsgő tömegében mindgyakrabban tünt fel Pick és Mianiné.

A férj tudta, hogy nincs joga az asszonyhoz, de mégse akart beletörődni szerencsétlen szerepébe. Tisztán akart állni a világ előtt és a mult év májusában egy szép tavaszi napon, amikor feleségével és a vele karonfogva haladó hegedümüvésszel találkozott az uccán, előrántotta revolverét és *négy lövést tett a gondtalanul sétáló szerelmespárra.* A lövések közül azonban egyik se talált.

Dr. Miani négy napon át vádlottként állott a milanói törvényszéken.

— *Féltékenységből tettem,* amit tettem, — mondta vallomásában. — Tudtam, éreztem, hogy *feleségemnek viszonya van Pick*-kel, barátok, idegenek sugták a fülembe, hogy *a városvégi mülteremben vad orgiák zajlanak le* és hiába dugtam be a fülemet, száz oldalról is ismételgették nekem, hogy *a buja tivornyákon leányok, asszonyok fetrengenek italtól, szerelemtől mámorosan az asztalok alatt* és a bor és szerelem mámorához a kokain mérge párosult. Pick *kokainista volt* és feleségemet is hatalmába ragadta ez az átkos szenvedély. Miért tettem, miért követtem el bünömet, nem tudom. *Ennek igy kellett lenni.*

Mianiné és Pick határozottan tagadták, hogy viszonyuk volt és azt állitották, hogy tiszta barátság füzte őket össze. A kihallgatott előkelő tanuk közt volt *Toscani,* a milanói Scala vezetője, a világhirü karmester is, aki a zsufolt törvényszéki teremben az elnöknek arra a kérdésére, igaz-e, hogy Mianiné estélyei tivornyákká fajultak, a következőket vallotta:

— *Feleségemmel és leányomnak jelentem meg ezeken az estélyeken.* Ezzel mindent megmondtam. Aki ezek után állitani meri, hogy Mianiné orgiákat rendezett, *közönséges galád rágalmazó.*

A vádlott egy unokafivére viszont kijelentette, hogy a Como-tó egyik fürdőhelyén találkozot Pick-kel és Adrianna asszonnyal, *ugy éltek együtt, hogy mindenki házaspárnak vélte őket.* A többi tanuvallomás, igy többek közt Leonardo *Bistolfi* szenátornak, Olaszország egyik leghiresebb szobrászmüvészének a vallomása is kedvező volt a vádlottra, akit végül is az esküdtbiróság — elfogadva az önkivületi állapotra alapitott védekezést — *felmentett* a vád alól.

Kéjgyilkos,

akit már egyszer halálra, most életfogytiglani fegyházra itéltek

Anyósgyilkos asszony

Tárgyalások a novisvádi felebbviteli biróságnál

A bánáti Starcsevón 1923 október hó 2-án *Zsager* Lenke kosárfonóasszony nyomtalanul eltünt. Néhány nappal utóbb *Puce* Brunó tanitó az iskolakertben gyanus földturást vett észre. Amikor azt egy ásóval megpiszkálta, az alól egy már feloszlásnak indult holttest került elő, amelyen több késszurás volt látható. A csendőri nyomozás megállapitotta, hogy a meggyilkolt Zsager Lenke holttestet került elő.

A gyilkossággal *Ott* Fülöp kosarast gyanusitották, aki Zsager Lenkénél volt alkalmazva és aki a gyilkosság után eltünt. Négy héttel később azonban a szerbiai Veliki Selon elfogták és átadták a pancsevói ügyészségnek.

Ott Fülöp eleinte tagadta a gyilkosságot, később azonban beismerte, hogy ő követte el, de azzal védekezett, hogy Zsager Lenke őt szerelmével üldözte és amikor Ott ezt visszautasitotta, Zsager szidalmazni kezdte, mire Ott kést rántott és több szurást ejtett rajta. Zsager Lenke nyomban meghalt. A holttestet a kertben elásta.

A vizsgálat azonban megállapitotta ezt a védekezést, kiderült, hogy Ott a holttestet ki is rabolta.

Ottról kiderült az is, hogy husz évvel ezelőtt *kéjgyilkosságot* követett el és ezért a szegedi törvényszék *halálra itélte,* de a Kuria az itéletet *15 évi fegyházra* változtatta át, *amit el is töltött.*

A pancsevói törvényszék 1924 julius hó 25-én rablógyilkosság miatt *életfogytiglani fegyházra itélte,* az itéletet szerdán a novisadi felebbviteli biróság is *helybenhagyta.* A főügyész megnyugodott az itéletben, mig Ott semmiségi panaszt jelentett be.

HIREK

Témák

Irta: Baedeker

Irók beszélgettek.

Arról volt szó, hogyan támadnak a gondolataik, amelyből versek, novellák, drámák, mindenféle könyvek sarjadnak ki.

Az egyik igy szólt.

— Nekem reggel jönnek a legjobb ötleteim, amikor fölébredek és az elmém pihent. Hogy kárba ne vesszenek, mindig tartok papirost és töltőtollat az éjjeli szekrényemen, s nyomban följegyzem őket.

— Nekem éjjel jönnek, — jelentette egy másik. — Sokszor ébredek föl, mert a köhögésem nem hagy nyugton. A fantáziám ilyenkor nagyon élénk s nem egy eszmét sugall, amelyet azonnal lejegyzek s aztán nappal formába öntök.

Egy harmadik:

— Akkor szoktam irni, amikor késő éjjel hazamegyek a barátnőmtől. Meggyujtom az irásztalon a lámpát, kutyanyelveket teszek magam elé, s mintegy automatice leirom, ami eszembe jut. S ez néha gondolat, sőt olykor irodalom.

— Én a kávéházban gondolkozok és irok, — referált a negyedik. — Másutt nem is tudok. Ha ez a közhasznu intézmény kijönne a divatból vagy ha a kormány eltörölné, a tehetségem rögtön megszünne. Legalább azt hiszem. Még nem irtam egy rendes sort a kávéházon kivül. A multkor fentjártam a *Reggeli Trombita* szerkesztőségében, s a főszerkesztő megkért, irjak cikket neki. A témát is megadta, amely szerinte nekem »a legjobban feküdt« s fejedelmi honoráriumot igért. Nem tudtam ellentállni. Különszobát nyittatott, ahol irásztal, velinpapiros, elsőrendü angol toll és minden más irói alkalmatosság és uri kényelem várt. Beültem a pompás karosszékbe, — s félóra mulva is üresen fehérlett a legfelső kutyanyelv. A biliárdgolyók kattogása hiányzott-e vagy a füstszagu levegő, nem tudom, de láttam, hogy igy a cikkből s a feudális tiszteletdijból nem lesz semmi. Lelopództam az utcára, beosontam a szemközt lévő kávéházba, s ott olyan gyorsan elkészültem a cikkel, hogy magam is bámultam. A szerkesztő el volt ragadtatva tőle. Bent a redakcióban az még ma se volna készen...

Aki most soron volt, igy szólt:

— Én bizony tudnék ott dolgozni, abban a finom szerkesztőségben, annak külön szobájában, mert a csöndet szeretem s a világi lármától távol szoktam irni. Az odumba zárkózva, tapétás ajtók mögött rovom a betüket, s ott jelentkeznek azok az eszmék, amelyekről azt állitjátok, hogy eredetiek.

— Nekem pedig, — mondta egy irótársuk, — zugó tömeg között, az utca lármájában, lökdösődő járókelőknek a társaságában születnek az ideáim, amelyeket ott azonhirtelenében a mansettáimra jegyzek.

Akadt a vitatkozók közt olyan iró is, aki azt állitotta, hogy evésközben, két ételfogás közt, támadnak a gondolatai, amelyek novellákká vagy bölcselmi irásokká lesznek s aforisztikusan jegyezte meg:

— A legjobb gondolatok néha a gyomorból jönnek.

Egy másik arról számolt be, hogy a társaság, s különösen a nők társasága, s legkülönösebben a fiatal nőké vált ki az elméjéből irodalmi meglepetéseket, s hogy néha e muzsanők körében adja meg e gondolatoknak a formát is, amelyben azok később napvilágot látnak és néhány kiadást érnek, — egy barátunk pedig a következő vallomást tette:

— Csak utközben vagyok termékeny. Vasuton, gőzhajón és hotelek irószobában szokott megszállni az a különös ördöngösség, amelyet ihletnek neveznek. Kóborlásközben irom tele apró jegyzetekkel a kicsi nóteszeimet, s ennek a hat hétnek a terméséből élek aztán álló esztendeig. Ha nem utazhatnám, abba kellene hagynom a mesterségemet. Itthon csak kidolgozni, nyélbeütni tudom azt, ami távol innen fogamzott meg.

— Én meg olvasásközben irok, — jegyezte meg egy modern irónk. — A mások gondolatainak és hangulatainak az élvezése közben jelentkeznek a magaméi. Azért olyan eredetiek, s azért annyira elütők mindattól, ami a mások agyából pattant ki, mert nagyon vigyázok, hogy ne hasonlitsanak rájuk.

S mindnyájan elárulták a műhelytitkaikat és több-kevesebb nyiltsággal közölték egymással, hogy mikor és mely körülmények között születnek a gondolataik.

Csak egy volt köztük, aki még nem nyilatkozott.

Hallgatott, figyelt és mosolygott. S a mosolya — naiv és gyermekes mosoly — azt látszott mondani: nem értem.

Megkérdezték tőle hogy az ő eszméi és témái honnan bukkannak elő, mikor támadnak és mily körülmények között dagadnak irodalommá?

Álmatagon nézett a rejtélyes kék szemével s zavartan felelte:

— Nem tudom. Nem figyeltem meg magam . . . Ugy jönnek, egyszerre csak itt vannak, engem is meglepnek. Képtelen volnék megmondani, hogy honnan és hogyan . . .

Ő volt mindannyi közt a legkülönb tehetség.

*

— **Ujságirók a királynál.** Bledből jelentik: A Jugoszláv Ujságiró Egyesület központi vezetősége csütörtökön konferenciát tart Bledben, amelyen a beogradi központon kivül a zagrebi, ljubljanai, sarajevói, novisadi és suboticai szekciók kiküldöttei vesznek részt. A tervek szerint a konferencián résztvevő ujságirók megjelennek a király előtt, akitől kérni fogják, hogy ne szentesitse az uj sajtótörvényt.

— **Kinevezések és áthelyezések a bácskai közigazgatásban.** Somorból jelentik: A belügyminiszter Milics Alexander titeli szolgabirót Kulára helyezte át és helyébe szolgabirónak Radosevics Jovánt nevezte ki. Tornyánszki Boriszláv palánkai szolgabirót Odzsacira, Stefánovics Nikola közigazgatási gyakornokot pedig Palánkára szolgabirónak nevezte ki, Prodánovics Nikola kulai szolgabirót Csakovácra helyezte át a belügyminiszter. Sztojadinovics Milos zsabalji szolgabiró tiszteletbeli főszolgabiró lett.

— **A Radics párt lapot indit Dalmáciában.** Splitből jelentik: A Radics-párt *Slobodni Narod* cimmel legközelebb lapot indit, amely a párt dalmáciai főorgánuma lesz. A dalmáciai Radics-párt és földmivespárt között megindult fuziós tárgyalások egyébként, hir szerint, eredménnyel kecsegtetnek.

— **Amerikai tőkések Moszkvában.** Moszkvából jelentik: Az oroszok és külföldi tőkések és engedményesek kapcsolatának jelentékeny erősbödését lehet észlelni. Ezt mutatja az is, hogy a lenai aranymezők kitermelésének jogát angol társaság kapta meg. Több kiváló amerikai személyiség érkezik Moszkvába, közöttük a newyorki Chase Bank alelnöke. Ezek a textiltrösztnevében akarnak tárgyalásokat folytatni Moszkvában, hogy az orosz szövőfonó ipart amerikai tőkével képessé tegyék a belföldi piac teljes kielégitésére.

— **Hétmilliós panama a román kereskedelmi miniszteriumban.** Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelmi minisztériumban nagyarányu sikkasztásnak jöttek nyomára. Megállapitották, hogy Marinescu Feodor minisztériumi osztályfőnök négy év óta csekkeket hamisitott a román Nemzeti Bankra, amelynél a minisztériumnak folyószámlája volt és ilyen módon hétmillió leit vett fel a banktól a minisztérium számlájára. Marinescu visszaéléseit már két évvel ezelőtt leleplezték, a miniszteri tanácsos támogatói azonban a botrányt elsimitották, mert Marinescu megigérte, hogy a kárt megtériti. Az igéret folytán állásában is meghagyták, azonban az elsikkasztott összeget nem fizette vissza, sőt állását a csalások folytatására használta fel. Az ujabb visszaélések miatt Marinescut letartóztatták.

— **A gyakorlati kereszténység világkongresszusa.** Stockholmból jelentik: Augusztus 19-ikén kezdődik Stockholmban a gyakorlati kereszténység világkongresszusa, amelyen több neves államférfi és egyházfő is részt vesz. Igy bejelentette a kongresszuson való részvételét Luther német birodalmi kancellár, Simons dr., a német birodalom főtörvényszék elnöke, a köztársasági elnök helyettese, Sir Dickinson skót püspök, Raffay Sándor budapesti evangélikus püspök, Ravasz László budapesti református püspök, Lagerlöf Zelma, Ramsay Macdonald, Nagy Károly kolozsvári püspök, Ottó Nordenskjöld és még számosan. A napirenden egyházi kérdésekkel összefüggő gazdasági és társadalmi problémák szerepelnek.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Szimics Milan mérnököt vármegyei mérnöknek nevezte ki Veliki-Becskerekre.

— **Olasz és osztrák vámőrök konfliktusa.** Bécsből jelentik: Tarvisban komoly konfliktus tört ki az olasz és osztrák vámhivatalnokok között és emiatt a tarvisi uton megtiltották az autók közlekedését a határon keresztül. A konfliktusnak az az oka, hogy az osztrák vámközegek két olasz gépkocsit lefoglaltak, mire az olaszok minden osztrák automobilt feltartóztattak és lefoglaltak. Az osztrák pénzügyminiszter táviratilag jelentést kért az incidensről.

— **Megtalálták a palicsi tó halottját.** Vasárnap Palicson ujabb halálos szerencsétlenség történt. Horváth Károly suboticai kereskedősegéd fürdés közben a vizbefult. A szerencsétlenül járt fiatalember holttestét szerdán délután vetették partra a hullámok. A palicsi rendőrség nyomban értesitette a főkapitányságot, ahonnan Ifkovics-Ivandékics Lázár rendőrkapitány és dr. Plavsics Koszta hatósági orvos kiszálltak a helyszinre, a holttest megvizsgálása végett. A vizsgálat után Horváth Károly holttestét a mentők a Bajai-uti temető hullaházába szállitották.

— **Török hódoltsági leletekre bukkantak Ilokon.** Noviszadról jelentik: A gróf Zetz-féle iloki uradalomban egy régi épület munkálatainál az egyik boltozat alatt pincére találtak, ahonnan a török hódoltság idejéből származó emberi csontvázakra, kardókra és fegyverekre bukkantak.

— **A petrovaradini tüzérezred harcászati gyakorlatai.** Noviszádról jelentik: A petrovaradini 1. tüzérezred augusztus 8-án, 10-én és 11-én éles tölténnyel harcászati lőgyakorlatot tart. Nyolcadikán Bukovác és Rasboljiste között Kovil irányában a Duna balpartjára irányzott lövegekkel, tizedikén a petrovaradini Hüvösvölgyben, t zenegyedikén a majorban a téglaégetők környékén fog az ezred gyakorlatozni. A parancsnokság felhivja a közönséget, hogy az emlitett napokon kerülje ezt a terepet.

— **Vukovics sakkmester szimultán versenye a szuboticai sakkkörben.** Vukovics Vladimir jugoszláv sakkmester, aki a most folyó sakkverseny alkalmából az országos sakkszövetséget képviseli Szuboticán, augusztus 6-án, csütörtökön este kilenc órakor a Városi kávéházban, a sakkkör helyiségében harminc játékossal fog szimultán sakkelőadást tartani. Ezen a versenyen a sakk-kör szivesen lát bárkit vendégül és a jelentkezők, amennyiben még lehetséges, részt is vehetnek a játékban. Belépődij nincs.

— **Az Orjuna szobrot állit Principnek.** Splitből jelentik: Az Orjuna főbizottsága elhatározta, hogy Princip Gavrilónak, Ferenc Ferdinand merénylőjének szobrot emel Sarajevóban. A szobrot 1926. junius 28-án, a merénylet tizenkettedik évfordulóján fogják leleplezni és ugyanakkor az Orjuna országos kongresszust is tart Sarajevóban.

— **Óriási vihar Szlovéniában.** Ljubljanából jelentik: Két nap óta Szlovéniában folyton zuhog az eső. Erős hősülyedés allt be és a hegyeket kétezer méter magasságtól kezdve hó borija.

— **Villanyvilágitás Szrbobránban.** Somorból jelentik: Szrbobrán község képviselőtestülete elhatározta, hogy a községben bevezetteti a villanyvilágitást.

— **Halálos szerencsétlenség egy bánáti községben.** Velikibecskerekről jelentik: A Banatski-Dvor községben halálos kimenetelü szerencsétlenség történt. A község egyik lakosának, Steigerwald Mátyásnak szérüjére vontatták a cséplőgépet. A kapuban Steigerwald és Müller János béreslegény vigyázatlanul ugy helyezkedtek el, hogy a cséplőgép odaszoritotta őket a kapufélfának. Steigerwald nyomban meghalt, Müller pedig sulyos sérüléseket szenvedett. Beszállitották a kikindai közkórházba.

— **Keresztényszocialista tornászok a bécsi politikai gyilkosság áldozatának temetésén.** Bécsből jelentik: Kunschak képviselő, a keresztényszocialista párt elnöke, a Mohapel-ügy fejleményei miatt megszakitotta szabadságát és visszatért Bécsbe. Kunschakot hosszabb audencián fogadta Mataja osztrák külügyminiszter és azután Kunschak hosszasan tanácskozott a keresztényszocialista tornaszövetség elnökével. Megegyeztek abban, hogy a tornaszövetség testületileg vesz részt a meggyilkolt Mohapel temetésén.

— **Letartóztatták a Radics-párt bankjának igazgatóját.** Zagrebből jelentik: A Horvát Földmüves Szövetkezet bankja, amely a Radics-párt tulajdona, feljelentést tett *Sunat* Gyuró nevü igazgatója, ellen, aki 450.000 dinárt sikkasztott a banktól. A sikkasztó bankigazgatót a zagrebi rendőrség letartóztatta és átszállitotta az ügyészségre.

— **Belefuladt a Tiszába egy román matróz.** Veliki-Becskerekről jelentik: Rudolfsgnad község mellett a S. K. D. 401. nevü román uszályhajóról Bajkán György harminvötéves román matróz belefuladt a Tiszába. Holttestét még nem találták meg.

— **Drágul az angol sör, hogy a szén olcsóbb maradhasson.** Londonból jelentik: Churchill kijelentette, hogy a sör adóját egy pennyre fogja felemelni. Churchill a söradót a szénbányák állami támogatásának részben való fedezésére akarja forditani.

— **Megkezdi működését a sentai bejelentőhivatal.** Sentáról jelentik: A legutóbbi városi közgyülésen elhatározták, hogy felállitják a bejelentőhivatalt. Egy hivatalnok és két napidijas fogja a hivatal teendőit ellátni Matics Szlavko főkapitány vezetése alatt. Mihelyt a szükséges nyomtatványok elkészülnek, a bejelentőhivatal megkezdi működését

— **Október 11-én választ Csehszlovákia.** Prágából jelentik: Parlamenti körökben ugy tudják, hogy a parlamenti választásokat Csehszlovákia területén október 11-én fogják megtartani. Rendes körülmények között a jövő év közepén kellett volna a választásokat lefolytatni és csak a belpolitikai események miatt akar a kormány apellálni a néphez.

— **Mac Millan az északsarki repülés előtt.** Newyorkból jelentik: Mac Millan északsarki expedíciója Grönlandban berendezte a támaszpontot, ahonnan a sarkra való repülést megkisérelhetik. A repülésre Mac Millan négy napot szán. Az ujonnan felfedezendő területeket Amerika részére okkupálja.

— **Készül az amnesztiatörvény Németországban.** Berlinből jelentik: A birodalmi gyülés jogügyi bizottsága befejezte az amnesztiajavaslat első olvasását. Ennek során kilenc szavazattal a gazdasági párt és a bajor néppárt öt szavazata ellenében, miután a szociáldemokraták és kommunisták tartózkodtak a szavazástól, elfogadták Hall képviselő inditványát, a melyben a birodalmi kormányt felkérik, hasson oda, hogy a bajor kormány is mielőbb legalább a jelenlegi birodalmi amnesztia terjedelmének mértékében amnesztiajavaslatot készitsen elő s ebben különösen legyen tekintettel az inflációs idők eseményeivel kapcsolatos büntető rendelkezések elleni vétségekre, igy például az árdrágitókról szóló rendelet elleni cselekményekre. Mint a Vorwärts jelenti, a porosz igazságügyminisztérium amnesztiajavaslatot készitett el Poroszországra vonatkozóan. A porosz amnesztiát esetleg szükségrendelet utján léptetik életbe. A javaslat tartalmára vonatkozóan a lap közli, hogy az kiterjed minden politikai bünselekményre.

— **A „vaskirály" balesete.** Berlinből jelentik: Az európai hirü akrobata, Breitbart, aki most az egyik berlini varietében „vaskirály" néven szerepel, kedden este szerencsétlenül járt. Az egyik mutatványa közben egy vasszeg térde fölött a combjába furódott. Breithartot azonnal klinikára vitték.

— **Megszünt a vasuti jegypénztár előtti tolongás annak, aki a vasuti menetjegyet „Putnik" menetjegyirodában Novisad Kralja Alekszandra ulica 20 (főposta mellett) elutazása előtt három nappal megvásárolja, eredeti áron.**

— **A becskereki Kadima kabaréja.** A becskereki Kadima sport klub augusztus 8-án este, a Kaszinó helyiségében tartja ezévi nyári kabaréját. A müsoron a legjobb becskereki mükedvelők szerepelnek. Különös nagy sikere lesz a „Három jassz" cimü apacs-blüetnek, amelynek szövegét Flesch Lipót rendező irta. Fellépnek: Oláh Jolán, Kirchner Panni, Spira Károly, Petrás Gabi, Kohn Sándor stb. Az egyes számokat Laing Imre zenetanár kiséri.

— **Augusztus 13-án kezdődnek a salzburgi ünnepi játékok.** Bécsből jelentik: A salzburgi ünnepi játékokat augusztus 13-án Hoffmannstahl Hugó játékával, a „Grossess Welttheater" mirákulummal nyitják meg. Reinhardt már megérkezett Salzburgba és átvette a próbák vezetését.

— **Autószerencsétlenség Budapesten.** Budapestről jelentik: Szerdán este a Kerepesi-uton egy autó ismeretlen okból felrobogott a gyalogjáróra és nekirohant egy távíróoszlopnak. Baumann István huszonötéves soffőr kirepült a kocsiból és a fején sulyosan megsérült. Az autó utasa, Ciprián Ferencné szintén kisebb és sulyos belső sérüléseket szenvedett. Mindkettőjüket kórházba szállitották. Baumann állapota életveszélyes.

— **Püspöki kongresszus a női ruházkodás megreformálásáról.** Rómából jelentik: A liguriai egyházmegyék püspökei rendes egyházi kongresszusra gyültek össze, melynek egyetlen tárgya a női divat és ruházkodás megreformálása volt. Hossza vita után az egyházatyák elhatározták, hogy a jövőben csak tizenöt éven aluli leányoknak engedélyezik a rövid és ujjatlan ruhák viselését. Pontos előirást készitettek a jövő női toalettjeiről, dekoltázst nem engedélyeztek. A széles, suhogó szoknyának egész a bokáig kell érnie. A génuai egyházmegye hivatalos lapja illusztrációkat is közöl az uj női tisztességes formaruháról, melynek érdekében a püspökök a legnagyobb szigorral fognak eljárni.

— **A rádió-leadások uj időpontja.** A Beograd—Rakovac-i rádióleadó-állomás értesitette a rádió-tulajdonosokat, hogy az eddigi félnyolc és félkilenc közötti leadási idő helyett esténkint kilenc és tiz óra között fogják leadni a hireket. Kedden, csütörtökön és szombaton a hirek leadása után kezdődnek a rádió-hangversenyek.

— **Elrejtik az osztrák ezüstsillingeket.** Bécsből jelentik: Az osztrák kormány a mult évben tudvalevőleg ezüstsillingeket veretett. Ezeket az ezüstsillingeket azonnal összevásárolták és rövidesen megkezdődött az ezüstérmék fölhalmozása és elrejtése. A kormány most uj ezüstérméket bocsátott ki, amelyeknek csak 60% az ezüsttartalma. A Nemzeti Bank igazgatósága közli, hogy noha az uj érmékből igen jelentős készleteket bocsátott ki a bank a forgalom rendelkezésére, azokat ismét összevásárolták és eltüntették a piacról. Az ezüstérméknek nagy piaca van különösen az utódállamokban, amelyek maguk nem vernek ezüstérméket.

— **A Duna áldozata.** Novisadról jelentik: Szerda este hét órakor kihuzták a Dunából Feder Ádám péksegéd holttestét, aki — mint jelentettük — vasárnap délután a vasuti híd melletti szabadfürdőben merült a hullámokba.

— **Cyrill orosz trónkövetelő lemondott fia javára.** Párisból jelentik: Cyrill és Nikoláj nagyhercegek az elmult napokban tanácskoztak egymással az orosz trónöröklés kérdéséről. A két nagyherceg megállapodott abban, hogy Cyrill nagyherceg lemond trónöröklési jogáról, fia, Vladimir javára, akit kiskoruságának ideje alatt Nikoláj nagyherceg fog helyettesiteni.

— **Megütötte a villanyáram.** Veliki-Becskerekről jelentik: Tenyejev Boris tizenkétéves fiu a Ruska Domban véletlen hozzáért a leszakadt villanyvezetékhez. A kisfiu nyomban összeesett és elájult. A szerencsétlenség szemtanui rögtön segitségért szaladtak és egy orosz emigráns az élettelen kisfiut beásta földbe, amely elvezette belőle az áramot és igy Tenyejevet magához térítette.

— **Szubotica adókivetések.** Augusztus 13-án a következő V—VI—VII—VIII. körök kerülnek sorra: Balázs J. Jenő, Kovács Emilné, Csillag Vilmos és István Eisler Izsó, Fekete Karolin, Hahn Lajos, Hauser József, Holländer Jakab, Klopfer Lipót, Komáromi Lajos, Lehner testvérek, Lehner Aladár, Sugár Béla, Spitzer Károly, Frenkel testvérek, Izsó Jovics és társa, Kohn Dávid, Merkovics Vince, Mezei Róza, Prágai Liza, Rómics Ferencné, Szagmeiszter Ferenc, Schäffer Lipót Béla, Vaszlavik Klára, Vidákovics Boldizsár Károly, Viga Hermann, Winkler Izsó, Winkler Salamonné, Vojnics Zelics Béla.

Mielőtt vásárol jégszekrényt, sörapparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, fabutor- és rézárugyárától Subotica, Jugovićeva 25.

— **A szubotica i országos sakkverseny harmadik fordulója.** Az országos sakkverseny második fordulójánál függőben maradt két játszmát szerdán délelőtt befejezték. A dr. György—Poljakov párti remis-vel végződött, Valentincsics pedig győzött Todorovicsal szemben. *A szerdai, harmadik forduló eredménye:* dr. *György* nyert Todorovics ellen, *Feuer*—Sztupán ellen, *Tenner*—Markovics ellen, *Boschán*—dr. Singer ellen, *Kulzsinszki*—Rozsics ellen, *Pavkovics*—Vidmár ellen, *Tóth*—Poljakov ellen, *Pirc*—Csillag ellen. Függőben maradt a Gräber—Valentincsics játszma. A keddi második forduló legérdekesebb játszmája *pattal* végződött. Gräber (Szombor)—Pavkovics (Split) párti: Világos: Gräber, sötét: Pavkovics. 1. e4 e5, 2. b4 cb, 3. a3 c6, 4. ab Fb4: 5. c3 Fe7, 6. d4 a6, 7. Vg4 g6, 8. e5 d6, 9. f4 Hh6, 10. Vh3 Hf5, 11. Hf3 b5, 12. Fb4:+ Hd7, 13. 0—0 Vb6, 14. Fd3 Fb7, 15. g4 Hg7, 16. Hcd2 f5, 17. Hc4 Vc6, 18. Fa3 d5, 19. Fe7: dc, 20. Ff6 Kf7, 21. Hg5+ Kg8, 22. Fe2 Tf8, 23. Ff3 Vc7, 24. Fg7: Ff3: 25. Tg3: fg, 26. Vg4: Tf5, 27. Fh8: Kh8: 28. Th3 Hf8, 29. Ta6: Vb7, 30. Ta1 Vb2, 31. Tf1 Vc2, 32. Hh7: Hh7: 33. Vg6: Tg5+, 34. Vg5: Vg2+, 35. Vg2: patt.

— **Tizenhárom matróz a tengerbe ugrott a rossz bánásmód miatt.** Párisból jelentik: A *Journal* newyorki értesülése szerint a *Ghilton* nevü petroleumhajó tizenhárom matróza a tisztek rossz bánásmódja miatt abban a pillanatban, amikor a hajó utnak indult Anglia felé, a tengerbe ugrott. Hatan a vizbe fultak.

— **Eljegyzés.** *Engel* Ancsit eljegyezte *Krausz* Béla gyógyszerész Szombor. (Minden külön értesités helyett.)

— **A Ruhrvidék kiüritése.** Párisból jelentik: A nagykövetek tanácsa szerdán megtartott ülésén elhatározta, hogy Düsseldorfot, Duisburgot és Ruhrortot a francia csapatoknak ki kell üriteniök.

— **Légiutat keresnek Prága és Trieszt között.** Bécsből jelentik: A D. Balg nevü csehszlovák repülőgép kétórai repülés után Prágából Bécsbe érkezett és holnapután folytatja utját Triesztbe. A repülés célja megállapitani a Prága és Trieszt közti légi összeköttetés lehetőségét.

A baranyai menekültek szubotica csoportja augusztus hó 9-én, délelőtt tiz órakor tartja rendes havi taggyülését, a Vilsonova-ulicai „Zöldfa" vendéglő külön termében.

— **A Vág áradása.** Pöstyénből jelentik: A megáradt Vág szerdán elérte a 330 centiméteres magasságot. A folyó 1903 óta, amikor elöntötte a fürdőhelyet, nem volt még ilyen magas.

— **Tizenötezer olasz elitélt kap amnesztiát.** Rómából jelentik: Az olasz hivatalos lap most közli az olasz király jubileuma alkalmával kibocsájtott amnesztia-rendeletet, amelynek alapján tizenötezer elitélt nyeri vissza szabadságát. Az amnesztia — bár az elitélt fasiszták tömegesen kerülnek szabadlábra — nem vonatkozik a Mateotti-gyilkosság tetteseire. Ugyancsak nem részesülnek amnesztiában a szökevények, hazaárulók, lázitók, kommunisták s a sajtóvétségért elitéltek.

— **Eszperantó világkongresszus.** Genfből jelentik: A XVII. eszperanto világkongresszust kedden harmincegy országból kiküldött több mint ezer résztvevő jelenlétében megnyitották.

Dr. Bogdan Niemčić ügyvéd, Zagreb, irodáját Jurišićeva ul. 21. sz. földszint helyezte át. Telefon 20—48.

— **Hütlen alkalmazott.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség szerdán letartóztatta Turánszki Emil kereskedelmi alkalmazottat, aki főnöke, Schönberger Béla üzletéből különféle árut lopott.

— **Orvosi hir.** Dr. Vécsei Jenő külföldi utjáról visszaérkezett és rendelését megkezdte. Rendel délelőtt 7—9-ig, délután 2—½4-ig és 5—7-ig. Trg Sv. Ćiril i Metod 5.

— **A beogradi Opera müvészeinek estélye Szentán.** Szentáról jelentik: A beogradi Opera müvészei e hó 9-én vasárnap az Eugén-szálloda disztermében balettestélyt rendeznek. Az estélyen Poljakova Elena, a beogradi Operaház prima balerinája, Vaszilyeva Janina énekesnő és Markov Alexander, az Operaház balettmestere lépnek fel.

Gyári, üzemi és külső mezőgazdasági fényképek a kiállitás részére szakszerüen kizárólag Reményinél készülnek.

Női- és gyermekfehérnemüt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérnemüszalon készit Tolstojeva (Ödor-u.) 21.

KÖZGAZDASÁG

Revizió alá veszik a vajdasági iparengedélyeket

Visszaélések nyomára jöttek — A kereskedelmi és iparkamara felügyeletet kap az iparengedélyek kiadása felett

A novisadi kereskedelmi és iparkamarához mind gyakrabban érkeznek panaszok, hogy a Bácska egyes járásaiban az *iparengedélyek kiadása* körül részben *mulasztások*, részben *sulyos visszaélések* történnek, amelyek érzékenyen érintik a már kiadott régebbi és képesitéshez kötött iparengedélyek birtokosait.

Legujabban is négy járásból: a somboriból, apatiniból, topolyaiból és a titeliből *küldöttségek* keresték fel a kereskedelmi és iparkamarát ebben az ügyben.

Dr. *Koszics* Mirkó egyetemi tanár, a novisadi kereskedelmi és iparkamara főtitkára ebben a kérdésben eljárt dr. *Krajacs* Iván kereskedelmi miniszternél, akinek a beérkezett panaszok alapján felhivta a figyelmét arra, hogy egyes járásokban a szolgabirói hivatalok vezetői nem helyeznek sulyt az iparengedélyek kiadására és azokat alárendelt tisztviselők ellenőrzés nélkül adják ki. Igy történhetik meg, hogy többen kvalifikáció nélkül képesitéshez kötött iparengedélyt kaptak. A novisadi kamara arra kérte a kereskedelmi minisztert, hogy a törvényhozás elé terjesszen olyan javaslatot, amely alapján az iparengedélyek iránti kérvények véleménynyilvánitás végett a kamarához kerüljenek. A miniszter a kérés teljesitését megigérte.

A sombori és apatini járások küldöttségei azt is felpanaszolják, hogy a járásban igen sokan iparengedély nélkül folytatnak ipart. Különösen a falvakban tömegesen *épitenek pékkemencéket* és iparszerüen foglalkoznak kenyérsütéssel.

Dr. *Krajacs* miniszter megigérte dr. Koszicsnak, hogy rövidesen *el fogja rendelni az 1919. óta kiadott valamenynyi iparengedélyek* revizióját, amelynek megtörténte után a legnagyobb erővel fognak eljárni az iparengedély nélküli iparosok ellen.

A bácskapalánkai kiállitás megnyitása. A bácskapalánkai kereskedelmi és iparkiállitást augusztus 9-én nyitják meg a kereskedelemügyi miniszter, Petrovics Milivoj kerületi főispán és a kereskedelmi és iparkamarák képviselőinek jelenlétében. A kiállitásra nemcsak Bácskából, hanem Szerémségből és Bánáthól is tömegesen jelentkeztek résztvevők. A kiállitás augusztus 21-ig fog tartani s látogatói ugy az államvasutakon, mint a „Napred"-hajón féláru jeggyel utazhatnak.

DRÓTKÖTELEKET
szigetelt és csupasz rézhuzalokat,
izzólámpazsinórokat, antenadrótokat, ólomkábeleket elsőrendü minőségben, jutányos áron szállit a **Noviszadi Kábelgyár** (Radnička ul. 2)
Telefon 121 4433

Ötszáznál több kiállító a szuboticai kiállításon. Már lezárultak a jelentkezések a szuboticai nagyvásárra és kiállításra. A szuboticai kiállítás pavilloniait már be is osztották és mindenkit értesitettek arról, hogy ki hová kerül. Akik még nem jelentkeztek, csak ugy vehetnek részt, ha a kiállitás elötti szabad térségeken önálló pavillont állitanak fel. A szuboticai nagyvásár és kiállitás borkiállitóit ezen az uton szólitja fel a kiállitás igazgatósága, hogy augusztus 16-án mindenfajta borból, külön-külön két hétdeciliteres üveget küldjenek be a kiállitás igazgatósághoz. A vignettákon megjelölendő a kiállitó neve és lakóhelye, a bor faja és minősége, foka és hogy a bor melyik évből való. Ha a bor eladó, akkor a bor mennyisége és ára is megjelölendő. Lovakat, szarvasmarhákat, disznókat, baromfit, házinyulakat és galambokat 1925 augusztus 21-én már át kell adni a kiállitás igazgatóságának. Zöldségeket, virágokat, augusztus 21-én kell beküldeni. A többi nem romlandó anyagok átadási határideje augusztus 16.

Szombori gabonaárak. Szomborból jelentik: A szerdai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 270 dinár. Tengeri 180 dinár. Csatorna-állomásra 185 dinár. Tiszai állomásra 192 dinár. Zab 185 dinár. Árpa 190 dinár. Liszt 0-ás 445 dinár.

Szentai gabonaárak, aug. 5. A mai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 260 dinár. Árpa 165 dinár. Sörárpa 185 dinár. Zab 170 dinár. Tengeri 175 dinár. Vasutra szállitásra 175 dinár. Hajóra szállitásra 180 dinár. Szeptemberre 185 dinár. Rozs 190 dinár. Köles 160 dinár. Muharmag 175 dinár. Repce 260 dinár. Heremag 1180 dinár. Bab 200 dinár. Liszt 0-ás 485 dinár, 2-es 430 dinár, 5-ös 380 dinár. Takarmányliszt 165 dinár. Korpa 160 dinár. Augusztusi szállitásra. Irányzat változatlan.

KINTORNA

Az egyik vajdasági főszolgabiró leiratot intézett az egyik községi elöljáróséghoz, amelyet felszólitott arra, hogy állapitsa meg, hány nőnemü szarvasmarha jut a községben egy himnemüre? De mert hivatalos stilus is van, vagy mi a szösz, hát a leriat ezt a statisztika körébe vágó kérdést a következő formában közölte az elöljáróséggal:

»*A községi apaállatok és anyaállatok viszonya sürgősen kivizsgálandó és bejelentendő.*«

✱

A tanitó ur az erkölcsről tart előadást:

— A becsületes ember — mondja — még a talált jószágot sem tartja meg magának... Ki tud erre példát?

Jani felugrik.

— Én. Édesapám is talált multkor egy órát.

— És megtartotta?

— Nem.

— Na látod, — örvendez a tanitó ur, — igy tesz a becsületes ember. Hová vitte az apád az órát?

A lurkó büszkén vágja ki:

— *A zálogba...*

✱

A piacon megkérdik egy kofától:

— Mi a különbség a körte és az ára között?

— Mi?

— *A körtét leverik, az árát pedig felverik.*

ILLATOS MOLYIRTÓ
„HERMELIN" a neve, kérje mindenütt
DEPOT „SOA" DROGERIJA NOVISAD

SPORT

Az M. L. Sz.

konferenciára hivja a jugoszláv futballszövetséget

A zagrebi szövetség a magyar csapatok bentazásának engedélyezéséért

Az Országos Testnevelési Tanács, **mint Budapestről jelentik**, átiratban értesitette az MLSz vezetőségét, hogy a további intézkedésig *megtiltja a magyarországi egyesületeknek a jugoszláv klubokkal való sportbeli érintkezést.* Az MLSz az átirat után táviratot küldött Zagrebba, amelyben értesitette a zagrebi futballszövetséget, hogy *a Zagreb—Budapest városközi mérkőzésre nem küldheti le csapatát.* A távirattal egyidejüleg levelet intézett a zagrebiakhoz, amelyben igy indokolta meg a mérkőzés lemondását:

— Az OTT letiltása nem jött váratlanul, *természetes következménye ez annak a magatartásnak, amelyet a jugoszláv hatóságok tanusitanak a magyar egyesületekkel szemben.* Az OTT már többször hangsulyozta, hogy csak a kölcsönösség alapján engedi a magyar egyesületeket a jugoszlávokkal játszani és csak most nyult az utolsó fegyverhez, a sportbeli érintkezés megszakitásához, amikor ismét sérelmek érték több egyesületünket. Mindazonáltal mi sulyt helyezünk az önökkel való sportbeli barátságra és ezért módot keresünk arra, hogy revánskötelezettségünknek eleget tehessünk.

Az MLSz ugyanekkor megkereste a jugoszláv labdarugó főszövetséget. A levélben konferenciára hivja meg a jugoszláv futballsport vezetőit, hogy kölcsönös megállapodást létesitsenek, amelynek alapján azután ismét helyreállitható lesz a két szövetség sport-érintkezése.

A zagrebi szövetség, mint Zagrebből jelentik, eljárt a belügyminiszternél és megkérte, utasitsa a budapesti követséget, *adjon beutazási engedélyt a magyarországi csapatoknak* és egyuttal értesitse erről a magyar Országos Testnevelési Tanácsot. A zagrebiak remélik, ha gyors intézkedés történik, Budapest válogatott csapatának vasárnapi zagrebi szereplését biztosithatják.

Jugoszláv atléták

a szegedi atlétikai versenyen

Augusztus kilencedikén Szegeden nemzetközi atlétikai versenyt rendeznek, amelyre a romániai atlétákon kivül Jugoszlávia atlétái is beneveztek. A versenyen résztvevő jugoszláv atléták névsorát most állitotta össze az atlétikai szövetség az alszövetségek javaslatai alapján. A versenyen a következő atléták fogják képviselni Jugoszlávia szineit:

Ambrózy (Becskerek) suly- és diszkoszdobás, Jovanovics (Becskerek) suly- és diszkosz, Teleszko (Becskerek) távol-, magas- és hármasugrás, Bence (Becskerek) 400 és 800 méteres sikfutás, Plavsics (Sombori Sport) gerelyvetés, Trifunác (beogradi Jugoszlávia) 1500 és 5000 m. sikfutás, Jorgovics (beogradi Jugoszlávia) 100 m. sikfutás.

Érdekes, hogy a budapesti atléták csupán a suly- és diszkoszdobásban vesznek részt, aminek valószinüleg az a magyarázata, hogy Ambrózyval akarnak megmérkőzni.

Trialmérkőzés. A vasárnapi Oszijek—Szubotica városközi mérkőzésre való tekintettel az alszövetség csütörtök délután triált tart a Sand pályáján. A válogatott tréningre a következőket rendelte ki a szövetségi kapitány: Virág, Kulundzsics, Vukov, Polyakovics, Kovács, Marcikics, Slezák (Bácska), Siflis, Beleslin, Held, Welsz, Ördög, Beretka (Sand), Svraka, Barna II, Markovics (SzMTC), Miatov, Bence, Cvetkovics, Katrinka, Roglics (ZsAK), Csisztai és Mészáros (Sport). A trial délután fél 6 órakor kezdődik.

A magyar válogatott vizipolócsapat győzelme Lipcsében. A magyar válogatott vizipoló csapat Magdeburgból átrándult Lipcsébe, akol mint Budapest csapata Lipcse város válogatottjaival játszott városközi mérkőzést. A küzdelemből a magyar csapat 9:3 arányban került ki győztesen. A magyarok góllövői: Wenk (5), Keserü (3) és Ivándy voltak.

Futtbalbiró afférja egy sportlappal. A Suboticán megjelenő „Jugoszláv Sportélet" legutóbbi számában élesen megtámadta Gajári birót, akiről azt irta, hogy birótársai elöl elharácsolja a fontosabb mérkőzéseket. A megtámadott Csajági, mint értesülünk, sajtópert inditott a lap ellen, mert állitásait sértőnek találta magára nézve. A Jugoszláv Sportélet támadása szuboticai körökben nagy feltünést keltett, annál inkább, mert köztudomásu, hogy a birókat szuverén joggal maga a birótestület küldi ki s annak elhatározására senkinek semmi befolyása sincs.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. augusztus 5.

Budapest deviza 1276—1284, valuta 1256—1278.

Prága deviza 61.05—61.55, deviza 61.05—61.55.

Berlin deviza 755—773 milliárd márka.

Bécs deviza 1275.5—1279.5, valuta 1273—1279.

London deviza 268.

Newyork deviza 1.81.

—

Zürich, aug. 5. *Zárlat:* **Beograd 9.325**, Páris 24.25, London 25.015, Newyork 5.15, Brüsszel 23.47, Milanó 18.75, Amsterdam 207, Berlin 122.625, Bécs 0.007247, Szófia 3.75, Prága 15.275, Varsó 96.50, Budapest 0.007250, Bukarest 2.70.

Beograd, aug. 5. *Zárlat:* Páris 262, London 269.70, Newyork 55.50, Milanó 202, Amsterdam 22.30, Berlin 13.23, Bécs 7.79, Prága 164.60, Budapest 783, Bukarest 29.25, Brüsszel 258, Szaloniki 85, Genf 1079. *Valuták:* Lira 203.50, Cseh korona 165.

Zagreb, aug. 5. *Zárlat:* Páris 260.50—265.50, London 268.25—270.25, Newyork 55.15—55.75, Trieszt 200.62—203.02, Berlin 13.17—13.27, Bécs 775—778, Prága 163.52—165.52, Zürich 1074—1082.

Noviszadi terménytőzsde, aug. 5. A külföldi magasabb buzajegyzés folytán a buza ára itt is emelkedő tendenciát mutat, de az igényelt árakat a vevők nem hajlandók megadni, a malmok pedig még nem léptek fel vevőként. A tengeri változatlan és inkább rakományok iránt jelentkezik érdeklődés. Buza, bácskai, uj, K. D. 265 dinár, bácskai, uj K. D. VIII. 270 dinár, bácskai, uj IX. K. D. 275 dinár, bácskai, uj X. K. D. 280 dinár, bácskai, uj X—XI. K. D. 285 dinár. Tengeri, bácskai K. D. 182.50 dinár, bácskai, fehérfogu, 2% sárga, 185 dinár, bácskai IX. K. D. 180 dinár, bácskai, hajó, Duna 193 dinár, szerémi, K. D. 181 dinár. Forgalom: buza 4700 mm. Tengeri 1800 mm.

Csikágói gabonatőzsde, aug. 4. Buza szeptemberre 160.25, buza decemberre 161, buza 1926 májusra 164.25, Tengeri szeptemberre 105.875, tengeri decemberre 87.875, Zab szeptemberre 43, zab decemberre 45.875, Rozs szeptemberre 101.875, rozs decemberre 105.625.

Newyorki gabonatőzsde, aug. 4. Buza őszi 170.25—179.25, Tengeri 121.875. Az irányzat buzánál szilárd, tengerinél tartott.

ELHIZÁS ELLEN
egyedüli biztos szer a szakemberek és elsőrangu szaktekintélyek által teljesen ártalmatlan és biztos hatásunak elismert
„VILFAN-TEA"
Teljesen ártalmatlan! Számtalan elismerés
Kapható az összes gyógyszertárakban és drogériákban.
Előállitó:
Mr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ
Gyógyszervegyészeti Laboratórium
ZAGRÉB, ILICA 204 6193

Roth Olga kozmetikai intézetében, Kr. Aleksandrova ulica 4. szám alatt, a Rossija Fonciére palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolitása. Kaphatók saját-készitményü, kiváló hatásu kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő- és szeplőkenőcsök stb. Ugyanott vidéki hölgyek megfelelő honorárium ellenében a modern szépségápolás minden ágában kiképeztetnek.

ÜGYVÉDI és BIRÓI VIZSGÁRA
szórakozva elkészülhet
Dr. JESSENSZKY
jogi szemináriumában
Novisad, Vilsonov trg 7 5636

Dr. Gábos Sándor orvos (St.-Bečej) 4 heti tanulmányutjáról megérkezett és rendelését megkezdte.

Boxberger Bad-Kissingen
Alapitva 1711-ben.
KISSINGERI LAPDACSOK
SOVÁNYITÓTABLETTÁK
a legjobb szer, székszorulás és hizás ellen. Kapható minden gyógyszertárban
Suboticai lerakat: 4674
HERCZL JENŐ DROGERIA
Aleksandrova ulica 1,
S. H. S. Főlerakat:
„ISIS" D. D. Zagreb-Beograd

VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVA
Az előkelő és müvelt világ csak és kizárólag
Eau de Cologne Original Farina Gegenüber
gyártmányt használ
VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVA
5859
KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELŐBB ÜZLETBEN

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

16. folytatás

Az eddig közölt részek tartalma: Horváth Elemér báróba beleszeretett Montecarlóban Mirjam, egy szép bécsi lány. Horváth a ruletten elvesztette egész vagyonát és hirtelen elutazott jugoszláviai kastélyába. Rendulics Flóra, egy novisadi bank hivatalnoknője megtudja, hogy a báró öngyilkosságra készül. Megkéri Horvátot, hogy ha már ugyis mindegy neki, vegye öt előbb el feleségül. A báró teljesiti kivánságát. A nászéjszaka után Flóra bárónő Bécsbe utazik, Horváth aki beleszeretett feleségébe, nem lesz öngyilkos, hanem Bécsbe utazik. Mirjam telepatikus uton megtudja ezt és ráakad a vonaton.

— Nem értem, — mondta Fleischler Flórának, — miért ragaszkodik ugy állásához a bankban. Ez csak nem lehet állandó foglalkozása, hiszen igazán nem illik magához. Szabadnak kell lennie, mentve minden kötelességtől, hiszen maga arra született, hogy uralkodjon, diadalmaskodjon! Ehelyett küzd és dolgozik, pontosan betartja a hivatalos órákat, már a legjobb uton van ahhoz, hogy a bankban nélkülözhetetlen legyen és miért? Éhbérért ugyszólván, bizonyos mértékben borravalóért...

Flóra a borostyánkölánccal játszott a nyakán.

— Lesz még az másképp is, később talán...

— Miért később és miért nem most? Nem vagyok én itt? Nem beszéltem már régesrég érthetően?

— Nagyon is, — felelte Flóra.

— Talán megsértettem vele?

— Egyáltalán nem.

Vastag ajkát kérdően vetette fel Fleischler. Monoklija mögül szeme dülledten tapadt a nőre.

— Nem fontos az egész — mondta Flóra vontatottan. — A dolog ugy áll: vagy eladja az ember magát vagy nem. Ha már eladja magát valaki, akkor az ár legyen megfelelő. Csak elég világos vagyok.

Fleischler kigombolta zakkója összes gombjait.

— Számokról idáig még nem beszéltünk...

— A hozzávetőleges becslés is elegendő volt, — nevetett Flóra trillázva.

— Ez körülbelül: bérelt villa, kis sportautója, amely kegyesen állandóan rendelkezésemre áll, szakácsnő, szobalány, akiket maga fizet, nyaralás, amire enynyit meg ennyit szán, mindenről értesültem... Annyit ajánlott fel, amennyi telik magától. Több már könnyelmüség volna. Mert végtére, maga sem nem Bromberger, sem pedig Pataki.

A két név kihozta sodrából a férfit.

— Ha csak azon mulik...

Ideges mozdulattal elővette noteszét.

— Szolgáljak tehát számokkal?

Fleischler felvonta vállát, miközben beszélt:

— Az egész élet csak kontokivonat. Mindent ki lehet fejezni számokban, de hát ezt mégsem akarom.

Gyorsan lapozott:

— Ide feljegyeztem egyetmást, egypár igazán impozáns tételt. Mondhatom, ezüst tálcán kinálták. Például itt van a Balkán: Jugoszlávia, Románia, Bulgária, mindenütt várva-vár az ipar egy kis külföldi hitelre. Különösen Romániában, ott könnyen beszállhatok és egy év alatt dusan megszednám magam. Erdélyben erdők rothadnak el, mert nincs pénz, a Bánátban gabonával etetik a marhát, Besszarábiában a pöcegödörbe folyik a bor, mert nincs elég hordó, szóval röviden: sejti már?

Flóra megint nevetett.

— Mit kezdjek én mindezzel?

— Nem ugy értem!

Fleischler kinyujtotta párnázott kezét.

— Nem sokat értek az üzlethez, — felelte az asszony.

— Tudom. De azt megérti, hogy milyen kilátások ezek itt. Hogy csak hozzá kell nyunom és hozzá is nyulok. Csak bizza rám, még ma elküldök egy tucat táviratot, amelyek érettek már, — akadozott.

— Közben pedig elárulhatna — folytatta —, hogyan is képzeli, ugy gondolom, milyen feltételek...

Flóra lassan felállt, kinyujtózkodott s ugy kezdett bele:

— Barátom, kedves barátom...

A férfi izgatottan figyelt minden szavára.

Flóra folytatta:

— Őseim szabad emberek voltak, hercegek, a legnemesebb faita! Sohasem vágytak hübérurnak szolgálni, csak saját maguk urai akartak lenni. Vazallusnak lenni, ez szerintük képtelenség volt, ehhez ők tulságosan büszkék voltak.

Mindkét vállát hátrafeszitette, ugy, hogy kicsi, kemény melle kihegyeződött. Szürke szemei ragyogtak:

— És én is közülük való vagyok!

Fleischler Brunó megértette:

— Ez egy nő, — mormogta.

Gyenge mosoly huzódott Flóra orrcimpájától szájszögletéig:

— Különben is többnek kellene lenni, sokkal többnek, barátom...

Gyorsan száguldó ceruzájával számolgatott a férfi.

— Még mindez lehet, — gondolta. — Ha az árukat pénzzé teszem, ha a házakat eladom, mindent mobilizálok és odalenn üzletekbe fektetem be, akkor sikerülni fog. Mert ezt csak nagy lendülettel lehet megcsinálni, csak nagyban...

Gyorsan becsapta a kis könyvet és már is egyenesen állott kurta, vastag lábszárain.

Flóra gyengén megérintette a karját:

— Hagyjuk ezt, barátom! Nézze, hogy süt a nap! Menjünk inkább a Cöbenzl-re, ugy vágyódom egy kis tavaszra, megrészegit ez a nap, az első meleg fuvallat...

A kezeit összefonta hátul a nyakán és hátrahajtotta a fejét.

— Még mindez meglehet, — suttogta Fleischler, — lassan, igaz, nem egyszerre, de lépésről-lépésre...

Flóra és Lepkowski

Lovag Lepkowski korán átsietett a Herrengassén. Minden pillanatban megnézte óráját.

Borzasztóan nyugtalan volt. A francia frank napok óta ujra meg ujra pontokkal esett. Teljesen bizonytalan volt, mikor éri el a mély pontot. És a lengyel már nem nagyon birta tovább. Ha a kocka hamarosan nem fordul, akkor mindent el kell adnia és ez milliárdokra menő veszteséget jelentett számára.

Megint a csuklójára nézett.

Dél már régen elmult és a zürichi zárlat minden percben megérkezhet.

Lepkowski rövid gondolkozás után belépett a British—Jugoszláv Bank váltóüzletébe.

Izgatott mormogás töltötte be a termet, a hivatalnokok ki sem látszottak a munkából.

— Már megint esett, — hallotta a lengyel a háta mögött.

Egy fiatal nőt pillantott meg ekkor, aki a pult tulsó oldalán két üvegfal között ült és számolt. Néha-néha a mellette álló hivatalnoknak egy-egy számot vetett oda, amit az egy papirlapra jegyzett fel.

Egy elegáns hivatalnok megadta Lepkowskinak a kivánt felvilágositást.

— Zürichi megnyitás változatlan, zárlat 25.10.

— Köszönöm.

A lengyel pillanatig határozatlanul állt egyhelyben. Csak ugy találomra forditotta arra a fejét, ahol előbb a fekete apródtrizurás hivatalnoknőt látta.

(Folyt. köv.)

CYTROËN-AUTÓK
kizárólagos bánáti képviselője
Berberski Mita Vel.-Bečkerek
KOCSIK ÁLLANDÓAN RAKTÁRON
6246

DEUTSCH és TÁRSA
VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT
SUBOTICA, CARA DUŠANA ULICA 6.
Készit villamos világitási és erőátviteli berendezéseket jutányos áron saját vagy megadott tervek alapján
Kérjen ajánlatot. — Irógép és varrógépek javitása külön szakképzett munkaerőkkel.
6236

ELADÓ HÁZHELYEK
kedvező fizetési feltételek mellett. A palicsi utra és a menhely mögött 39 200—200 □-öles házhely bővebbet
Ruttkay Lászlónál
az SzMTC pálya mellett
5092

Ford
14.000 dinár
üzemképes, megtekinthető
„RATAR"-nál
Veliki Bečkerek
Buza-tér 6.
6376

Előnyomdaberendezést
modernül és szakszerűen összeállitva legolcsóbban szállit
LEOPOLD SAMUEL
előnyomdaberendezési vállalat
SENTA (Bačka)
4419

Nagy Varjas A. Rókus
asztalosmester
VI., Vukovićeva ulica 38
(Csirkepiacnál)

Készit: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.
Ajánlja saját készitésü kész butorait.
Kisebb épitkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.
Mérsékelt áraimról tessék meggyőződni!
2896

BUBIFEJ CSAK
akkor szép ha Kummerkramer-féle speciális hajlekötőt használ! 30 dinár beküldése mellett bárhová küld
KUMMERKRAMER SOMBOR

Prima szemüvegek, ingaórák, valamint ébédlő álló óra, tokhoz modern ütésre berendezett szerkezetek kaphatók
Markovics Ferenc
ékszerésznél Sombor,
Kralj Petra ul. 6.
1127

BÉRBEADOM
stanisići modernül felszerelt 200 q. napi őrlőképességü vám- és kereskedelmi gőzmalmomat és két községet világitó villanytelepemet. A malom közvetlen a vasutállomás mellett fekszik nagy őrlőkörzet központján.
Érdeklődők a bérleti feltételek végett a tulajdnoshoz
Blyky János, Nové-Zámky
Csehszlovákia, forduljanak.

RESTAURANT KOD TRI BRATA
volt „Tri Šešira"
Subotica, Knez Mihajla ul.
Kellemes kerthelyiség!
Izletes ételek és legjobb italok állandóan.
Friss csehabcsicsa ez raznicsa már délután kaphatók
Naponta cigányzene!
Havi abonnama 650 D.
5014

ÉPITTETŐK FIGYELMÉBE!
Tüzbiztosan
modernül és olcsón
BERKES DEZSŐ
okl. épitőmester épit.
Tervező és épitő iroda
II. Plinarska ulica 11.
(Gázgyárral szemben)
6380

Nyilas és Csajkás
órás, ékszerész és vésnök
Subotica, 3854
Strossmajerova ul. 7. Huspiac
Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

Saját készitmény!
Állandó nagy raktár!
Legujabb divatu modern
cipőkben
Márkó Pressburger
vezet
Külön mértékosztály! Szakszerű orthopäd munkák!
Aleksandrova ulica 5
Bárány-szálloda mellett
3814

ÉKSZEREK
inga- és zsebórák, irókészletek, ridikülök, cigarettatárcák, ezüstből és alpakkából — Nagy választék, olcsó árak.
SOK
ékszerésznél, Rudićeva ul.

Zongora hangolást
és javitást mérsékelt áron vállal vidéken is. Uj és használt zongora és harmónium állandóan raktáron 3136
Krombholz Albert
Subotica, Vilsonova ulica 28.

Mérleggyár
J. SEBESTYÉN
Subotica, Palički put 154
gyártmányai legtökéletesebbek, versenyképesek!
Vállal vasszerkezeti és épületlakatos munkát.
3998

Vas- és fémöntvényeket
gyárt, nikkelez és galvanizál:
KRAUSZ
VELIKI-BECSKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON 329 700

Fakereskedés
házzal együtt más vállalkozás miatt ELADÓ
Sombor Beogradski u. 64
5144

Panzió
fiatal lányoknak
Zagrebban
Igazgató özvegye elvál'al néhány uri(diák)-leányt teljes ellátásra. Szigoru felügyelet, finom nevelés, szép lakás fürdővel, zongora, stb.
E. GEIGER
Zagreb, Boškovićeva ul. 37|II. balra.
6508

Rőfös kereskedés
árukészlettel és teljes berendezéssel Kulán, vasuti utca sarkán, minden elfogadható áron, kedvező fizetési feltételek mellett
eladó
Paczák József

Naponta
friss pörköltkávé
csak
Sugár Manónál
kapható
657

Okl. épitőmester
megbizható biztos kalkuláló, ugy az épitésvezetésben, mint a tervezés és elszámolásban, valamint a vasbetonépitésben otthon van, komoly társat keres vidéki városban. Preduzimačka prava van.
Cim a kiadóban. 6178

„ATOM"
SUBOTICA
ALEKSANDRA UL.
Samottanyag, öntőhomok és budaiföld kapható
9204

HADNAGY ISTVÁN
asztalosmester
Petrogradska (István) ul. 6.
Elvállal mindenemü épület- és butormunkát. Állandó raktár kész festett butorokban. Javitásokat elfogad mérsékelt árak mellett. 4362

NYILTTÉR.

Árverési hirdetmény

A Hinkel János-féle pezsgőgyár telepén Kraljev-Bregen 1925. évi augusztus hó 9-én d. u. 3 órakor nyilvános árverésen szabadkézból eladásra kerül egy tehén, egy üszőborju, két darab anyakoca és négy darab csikó. A venni szándékozók erre az árverésre meghivatnak azzal, hogy az eladásra kerülő lábasjószág az árverést megelőzően a helyszinen bármikor megtekinthető.

Subotica, 1925. augusztus hó 5 én.

A Hinkel János vagyonát értékesitő bizottság megbizásából:

Dr. Bárdos Izsó, ugyvéd

6476

„SLAVIJA"
TEMETKEZÉSI EGYESÜLET

alapszabályait az SHS királyság Belügyminiszteriuma 12530/1925. szám alatt jóváhagyta, felkérjük tehát az egyesület tagjait, hogy f. hó 6-tól 20-ig d. u. fél 5-től 8 óráig a Margit malommal szemben levő Lövi Fülöp füszerüzletének helyiségében orvosi vizsgálatra jelentkezni sziveskedjenek.

Elnökség

6470

Hirdetmény

Folyó évi augusztus hó 9-én d. e. 10 órakor irodámban nyilvános árverésen eladatik a II. köri Kumičićeva ulica 24. szám alatti ház s beltelek. Tkvi szám: 14576. Árverési feltételek irodámban megtudhatók.

Subotica, 1925. augusztus 4.

Dr. Matijević Sztipan
kir. közjegyző

6458

Opštinsko Poglavarstvo Bačko Petrovoselo
Br. 3010/1925.

Oglas

U Bačko Petrovomszelu na dan 16 avgusta t. g. održaće se u opštinskoj kući ofertalna licitacija za opravku opštinske kuće, koja se sastoji iz zidarskih, stolarskih i molerskih poslova, a svi poslovi poveravaju se jednom ovlašćenom preduzimaču.

Predračunska suma je 45.484.49 din.

Kaucija u svoti od 4.550 din. polaže se na blagajni opštinskoj na dan licitacije najdalje do 10 časova u novcu, hartijama shodno č. 88. zak. o Drž. Računovodstvu.

Planovi, predračun i uslovi mogu se videti u Opštinskoj kući, kod opštinskog beležnika svakog radnog dana.

Oferti moraju biti u zapečaćenim kovertima, snabdeveni taksenom markom od 100 dinara i podneseni na dan licitacije najdalje do 10 časova.

Naknadne ponude i one, koje odstunaju od us ova, neće se primiti.

Bačko Petrovoselo, 3 avgusta 1925.

Opštinsko poglavarstvo.

6485

Hirdetmény

A suboticai I. oszt. Fővámhivatal 12 láda, összesen 981 kg pamut eladására nyilvános árverést hirdet. Az árverés folyó hó 6-án d. e. 10 órakor a vámhivatal raktárában fog megtartatni.

I. oszt. Fővámhivatal
Subotica

6495

Uj vukovári arctisztitó kenőcs szeplő, himlőhely, sömör, májfolt, kelések, fakadékok, forrósági pörsenés, orrvörösség és minden egyéb arcvirágzás ellen.

Uj vukovári bőrszépitő szappan és puder, mely nőcsci a használati utasitás szerint alkalmas rosabb egyéneknek is viruló és fiatal arcot

Egy nagy tégely ára 12 dinár, kisebb 8 din dinár, pouder 10 dinár.

Minden tégelyen Krajčović, a készitő arcke

ZE. KRAJČOVIĆ GYÓGYSZERTA
VUKOVÁR

6128

RÉVAI ADOLF
SUBOTICA
Csirkepiac, Kisköz
Telefon 551.

Ajánl elsőrendű **darabos meszet, beočini portland-cementet** és a legjobb minőségű **retorta faszenet**

JEGYGYŰRŰKET
és menyasszonyi ajándékokat
a legolcsóbban vásárolhat
Ádám ékszerésznél
Subotica, Rudićeva ulica 6.
Sugár-ház. 3769

Az elegáns hölgy nem hord más anyagot, mint

Les Tissus A·G·B

mert ezek praktikusak és izlésesek. Kérje ezt minden üzletben

Eladás csak kereskedőknek!

ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 20/III. — TELEFON 6—99.

Üzletkibővités és hozzáépités céljából 350,000—400,000 dinárral rendelkező

társat keresek.

Fejlődő és virágzó üzletem eddigi ágai: kerékpár, motorkerékpár és ezek alkatrészei, az összes sport- és vadászati cikkek, automobilok, az összes autókellékek. Javitómühely automobilok, kerékpárok, varró- és irógépek részére.

Prima automobilok képviselete.

Benzin- és olaj állomás.

Komoly ajánlatok **„Autómechanika"** jeligére a kiadóhivatalba kéretnek.

6189

Utazót keresünk

aki papirkereskedőknél jól be van vezetve és akit cikkeink árusitásával jutalék mellett megbiznánk. Kimeritő ajánlatokat referenciák megjelölésével, megbizható és komoly uraktól **„Utazó"** jeligére **„Interreklam d. d."** suboticai vezérügynöksége Vojnovićeva ulica 7. továbbit.

6492

BUTOR

Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést elad, amig a készlet tart, mélyen leszál itott árak mellett, a gyár átalakitása miatt, nagyban és kicsinyben, a legegyszerübb, a legünnepibb, elsőrendű kiviteben

ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD

Fizetési megkönnyités 274

A közkedvelt

Minerva Naptárak *1926-ra*

Vajdasági Magyar Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Kis Naptár

sok képpel, érdekes tartalommal előjegyezhetők. Naptárárusitók szükségleteiket jelentsék be. A rendeléseket az előjegyzés sorrendjében szállitjuk. Kérjen ajánlatot.

Minerva nyomda Subotica

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapitva: 1902. Subotica Telefon: 190 sz.

Távirateim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota. Telep: Sentai put.

Mindenféle zsák, zsinegáru, tömlő és hevederek

PONYVA UJ ÉS HASZNÁLT
PONYVAKÖLCSÖN

Butorszövetek, szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

Eladó egy három tonnás „MARTHA" TEHERAUTÓ

teljesen használható és üzemképes állapotban, még nem használt uj gumival, továbbá egy 1 éves

KÉT VAGON HORDKÉPESSÉGŰ

DEREGLYE

Ugy az autó, mint a dereglye bármikor megtekinthető. Kivánatra a legolcsóbb ajánlattal szolgál

Ifj. Schick Mátyás Fia Henrik
sörnagykereskedő Torzsa

6491

HERMANN és STEINER

épületanyag kereskedése
gőzfürész és ládagyára
OSIJEK I. PRISTANIŠTE

Ajánlja gazdagon felszerelt raktárát mindenféle épitkezési anyagokban, nagyban és kicsinyben u. m. karintiai és steier épületanyag, deszkák, lécek, tölgy- és bükkfaparkettákat. Apatini tetőcserepet, cementet, fedőlemezt, samott-téglát és samottlisztet, valamint az összes egyéb épitkezési anyagokat a legolcsóbb napi árakon.

NAGYBAN KICSINYBEN

FELSŐGALLAI MÉSZ

RENDKIVÜL OLCSÓ ÁRON

ISMÉT KAPHATÓ

VEZÉRKÉPVISELŐNKNÉL SUBOTICÁN

EISLER és SIPOS

PALIČI UT 174. — TELEFON 58.

Magyar Általános Kőszénbánya R. T.
Budapest

6028

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Szombat-vasárnap

BIBLIA

A teremtéstől a királyok koráig

Csütörtök-vasárnap

MONTY BANKS

BUSTER KITON

vetélytársa a leghiresebb komikus

MONTY BANKS

felléptével

FENEGYEREK

Amerikai burleszk 6 felvonásban izgalmas autóversenyekkel

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és számok kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jelige leveleket továbbítunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

HÁZASSÁG

Olvasóink figyelmét felhívjuk, hogy házasságközvetités végett bizalommal keressék fel levelükkel *Faragó* Jenő budapesti irodáját, hol lapunkra való hivatkozással *díjtalan* felvilágositással szolgálnak. Nevezett cégnek megbizásai vannak: Jugoszlávia, Slovenskó, Románia, Magyarország területeiről. *Közvetitése megbizható*, komoly. (Faragó, Budapest, Népszinházutca tizenhat.) Cégjelzéstelen levelezés. 6224

Orosz, 29 éves, technikai főiskolai hallgató házasság céljából levelezni óhajt legfeljebb 32 éves leánnyal vagy özveggyel. Szerbül és horvátul is tudok. Diszkréciót becsületszóval fogadom. Komoly és részletes ajánlatokat a következő cimre kérek: Russ, Brod n/S. Skerlićeva 21. 6477

Házasság céljából szándékozik megismerkedni bánáti vagyonos fiatal földbirtokos absolut előkelő családból származó fiatal, szép, müvelt urileánnyal vallás és nemzetiség különbség nélkül, ki elsőrendü kelengyével és berendezéssel rendelkezik. — Fényképpel ellátott teljes cimü leveleket kérek »Előkelő« jeligére a kiadóba. 6482

FOGLALKOZÁS

Intelligentes Fräulein deutsch serb kroatisch J. Zeugnisse, sucht Stelle zu einem Kinde in nur feines Haus. Gefl. Zuschriften unter „Verlässlich" 6509

Fiatal üvegessegéd, ki a szakma minden ágában jártas, azonnali belépésre kerestetik. Kálmán üvegkereskedés, Modoš (Banat). Csakis állandó állásra reflektálók ajánlkozzanak. 6465

Épület, butor vagy koporsógyárba állást keresünk, józan szakképzett gépházvezető és szabász. Kálmán István, Senta, Rakova ul. 1. Tiszapart. 6411

Gépész az összes gépekről vizsgázott és lakatos, nagy malom gyakorlattal, bármilyen üzemben állást keres. Megkeresések »Gépész« jeligére a kiadóba kér. 6385

Fényképész vagy fényképésznő segédet, aki a fényképészet minden ágát önállóan birja, teljes ellátással és fizetéssel azonnali vagy későbbi belépésre keres. Ajánlatokat fényképpel együtt kér Jaksity fényképész és filmoperatőr, Staribečej. 6283

Fényképészsegéd vagy segédnő kerestetik, ki jól retusál és felvételnél is segédkezik, fizetés megegyezés szerint, elsőrendü teljes ellátás mellett. — Ajánlatok: Foto »Mira«, Kula. 6426

Okleveles gyógyszerész kisegitést vállal augusztus és november elseje között. »Bega« hirdető Velikibečkerek. 6374

Zongoramester kerestetik. Slavon-Brod, Fürst éjjeliüzlet. 6438

Keresek azonnali belépésre egy fiatal rőfösségédet szerb, magyar és német nyelvismerettel. — Cim: Aleksandra Šar, Subotica, Trg Sloboda. 6464

Deutsches Fräulein sucht für sofort Stelle. Zuschriften Administration. 6500

Önálló villanyszerelősegéd azonnal felvétetik Friedmannál, Paje Kujundžića ulica 18. 6505

Rosa. Karte erhalten, berichte ob Du beide Annoncen gelesen. Am 23. August bin in Subotica, warte beim Frühzug und fahre mit. Schreibe oft. Küsst Dich J. Nr. 8. 6497

Suche deutsches Fräulein zu meinem 2-jährigen Mädchen und 6-jährigen Söhnchen. Svoboda Kunstmühle, Bajmok. 6489

Kávéházat keresek elszámolásra, vagy mint pincér, vagy utazó állást keresek. Leveleket »Sz. K. P.« jeligén a kiadóhivatal továbbit. 6479

Főmolnár, ki a szakmában teljesen jártas, beszél szerbül, németül és magyarul, állást keres. Cim: Keller Jakab főmelnár, Bačka-Topola. 6473

Perfekt varrónő házakhoz ajánlkozik. Átalakitásokat is vállal. Megkereséseket »Több ajánlatot elfogadok« jeligére a kiadóba. 6471

Gazdatiszt szerb, német és magyar nyelvismerettel, akadémiai végzettséggel és sok évi gyakorlattal állását szeptember vagy októberre változtatni akaria. Beléphet előbb is. Cim a kiadóhivatalban. 6480

Soffört keresünk, tisztaságszeretőt, jó mechanikust nagy Puch autóhoz. Fizetési feltételekkel, bizonyitványmásolatokkal ajánlatok »Gabonás« jeligére kiadóba küldendők. 6446

VÉTEL-ELADÁS

Eladó 30 drb méhcsalád. Magyar János, Krstur, Banat. 6496

Kisebb kassza eladó. Bővebbet Engl varrógépkereskedésben. 6490

Ház és szőlő, terméssel, eladó. III. Dulićeva 77. volt Pista-malom. 6475

Eladó 60 fiókos füszerállvány, egy férfi varrógép, egy középnagyságu stráfkocsi és egy lóra való jó szerszám. Bővebbet: Lajčo Černjaković trgovac, Subotica kod Stanice. 6504

Régi jóforgalmu borbélyüzlet elköltözés miatt eladó. Szerb templommal szemben 2. szám. 6501

30-as szivógázmotor 8-as MÁV cséplővel, vagy anélkül, olcsón eladó. — Üzemben megtekinthető. Nagy János, Staribečej.

Hatos mágánjáró hétlégkörös lokomobil olcsón eladó, esetleg cséplésre kiadó. Vadócz Károly, Bačka-Topola. 6029

30-as szivógázmagánjáró cséplőgarnitura, magányos 8-as lokomobil, 6-os cséplő, cséplésre készen eladó Vadócz Károlynál, B.-Topola. 3896

Mélyen leszállitott árak tulhalmozott raktár miatt. Lüszterkabát D 350.—, tennisnadrág 175.—, gyermekruha 100.—, gumiköpeny 350.—, női raglán 600.—, leányköpeny 350.—, bőrkabát 975.—. Tavalyi összes téliáruk félárban, mig a készlet tart, kicsinyben és nagyban. Földes Samu, Narod-kávéház mellett. Vidékre utánvéttel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.

Szélmalom, vitorlatengely, öntvény, olcsón eladó. Ábrahám Ferenc, Rusko-Selo. 6387

Ház, közel a centrumhoz, olcsón eladó. Kérdezősködések Gyümölcskioszk, csirkepiac. 6407

45—60 HP Studebacker 6 üléses, kitünő állapotban, teljes felszereléssel, uj gumikkal, olcsón eladó. Bővebb felvilágositással szolgál Dr Szántó Miklós, Sombor. 6368

Stajer-kocsi egy lóra, parasztkocsi lóval és szerszámmal, jutányosan eladó. III., Dulićeva 77. 6416

Ui boroshordók, egyszer használt, 170 litertől 550 literig cca 80 hekto, olcsón eladó. Szőnyi János, vendéglős, Novibecsei. 6458

Bőrgarnitura, kitünő karban, olcsón eladó. Paje Kujundžića (volt Veselényi) ulica 4., emeleten. 6317

Sontán a főtéren (Bačka), a fővonalon egy jóforgalmu korcsma, valamint egy teljesen komplett moziberendezés, mely 200 személy befogadására képes, szabad kézből eladó. Tudakozódni lehet Frendinger Mórnál, Sontán. 6342

Veszünk sürgősen használt 20—25 cm. csőátmérőtü *körszivattyut*. Fritz, Bačko-Novoselo. 6350

Női biciklit keresek megvételre vagy bérbe. — Brousse, Park Kralja Petra 11. 6440

Eladó »Fiat« autó 501. torpedó, Senćanski put 128, Subotica. 6437

Két mészkemencémet bérbeadnám Glied Bernát, István téglagyár. 6378

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Palicson gyönyörü fekvésü villa berendezéssel, 5½ kapa prima szőlő és gyümölcsesel, nagy budárházzal és méhessel, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Érdeklődni lehet: Palics, Gulácsy villa. 6312

Eladó tanya, Keviben levő 13 lánc földem uj gazdasági épületekkel szabad kézből eladó. Bővebb felvilágositást ad Patócs László Keviben. 6273

Eladó birtok Magyarországon, a határtól 18 km., az állomástól ¾ óra gyalog, 62 hold, ebből prima laiszőlő 30 kat. hold, a többi szántó, pince felszereléssel, 700 hektoliternyi edény, prések, 3 szoba, konyha lakás, kamra, 2 cselédnek megfelelő lakás, gazdasági épületek, esetleg termésssel együtt is eladó. Érdeklődni lehet Göböliárason az állami iskolánál. Levélcim: Bán György, Kiskunhalas, Tinódi ucca 13 6503

Crnabara (Csóka mellett) község határában 58 katasztrális hold, melyből 50 szántó, 8 hold kaszáló, gazdasági épületekkel és lakással, esetleg élő és holt felszereléssel együtt, több évre bérbeadó, esetleg örök áron is eladó. — Érdeklődni: Krsztekanics Ruvimnál, Crnabara és Staribecsén, Vilsonova ulica 56. 6494

KÜLÖNFÉLE

Ui zongorák, pianinok, csakis elsőrendü világmárkák, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica, Városháza. 2942

Különbejáratu jól butorozott szobát keres a beltéren, a vasut vagy szerb templom közelében. »Uriember« jeligére kiadóba. 6478

Henna szőke hajfestőszer kimérve is kapható. Blum gyógyszertár, főpostával szemben. 5594

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállitásra; v. férfi, női raglán és télikabátnak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérnemüek és minden más tárgyak állandóan olcsón eladatnak. Subotica, I. kör, Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Teljesen különbejáratu, szépen butorozott szobát keresek heti 1—2 napi használatra. Cimeket a kiadóba kérek. 6463

Különbejáratu butorozott szoba konyhával, kerestetik a beltér közelében. — Cim: Városi-kávéház, hirlapáruda. 6441

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Kis lakást keres idősebb magános urinő. Leveleket »Szerény« jeligére a kiadóba. 6459

Két vagy három izraelita diákot elvállal teljes ellátással izraelita uri család. Cim a kiadóban. 6422

Fotocikkek

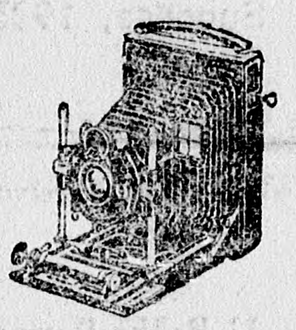

Fényképészeti gépek, Agfa-Haufés minden gyártmányu lemez és film. Mimosa gázfény, brómezüst és celloidin levelezőlap és papir stb. Fotocikkek gyári áron. Sötétkamra rendelkezésre Előhivásokat és képek kidolgozását mérsékelt áron.

Fényképészeknek külön árkedvezmény!

Vidéki rendelések soronkivül gyors elintézést nyernek és bérmentve szállit

DEUTSCH I.

optikus és fotószaküzlete

SUBOTICA

Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16.

Különbejáratu szoba magányos urnak azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 6472

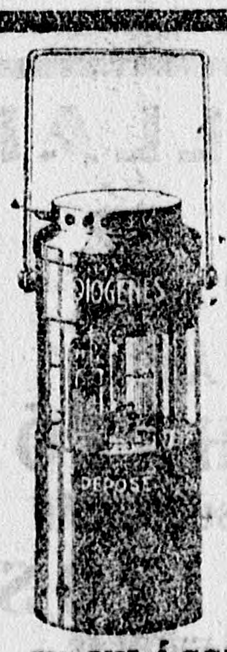

„DIOGENES"
BENZINZSEBLÁMPA

Öngyujtó és önoltó. Tüz- és szélbiztos. Elpusztithatatlan. Minden zsebben elhelyezhető. Más lámpákkal szemben előnyei a hosszabb égési időtartamban (7 óra) és csekélyebb üzemköltségben vannak. Ház, pince, istálló, utazók, turisták, örök részére

Ára 95 dinár

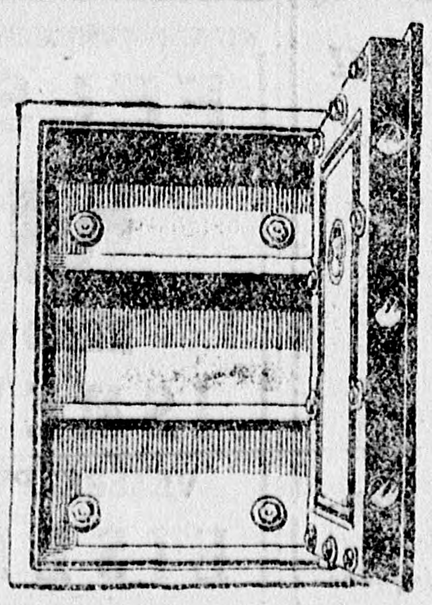

FALI ACÉL PÁNCÉL PÉNZSZEKRÉNY

csavarokkal a falra erősitve. Kis helyet foglal el. A külseje gyönyörüen zománcozott. A legszebben butorozott lakásban is szép butordarab. Olcsó! Versenyenkivüli ár! Legbiztosabb őre pénzének, ékszereinek, értékpapirjainak és okmányainak

„VEB" biztonsági zár.

Minden ki- és befelé nyiló ajtóra.

Garantálva, hogy minden zár más módon zár, két egyforma nem létezik. Távollétében legbiztosabb őre lakásának. Használatával nyugodtan elutazhatik. Nikkelezett luxus kivitelben disze minden lakásnak. **Ára 175 dinár**

Az ajtón belül a szobában: Kivül:

Régen várt ideálja minden háziasszonynak!

MOS! KICSAVAR! MÁNGOROL!

„RUMPLEX" mosógép. 70 százalék munka-, szén-, világitás- és szappanmegtakarítás és a legnagyobb mérvü kimélése drága fehérneműinek. A 10 órás tartózkodás a mosókonyhában 3 órára csökken. 1 év alatt kifizeti önmagát.

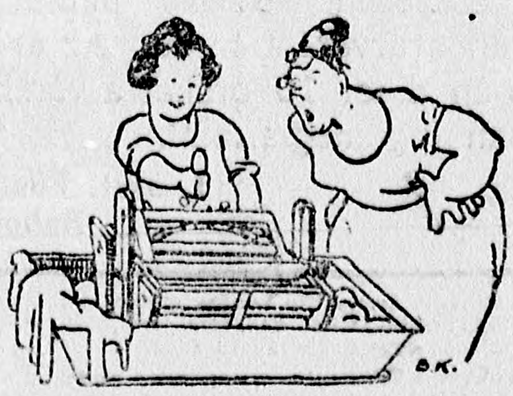

Uj VILÁGSZABADALMAK! Győződjön meg! Kérjen dijmentes árjegyzéket! Keressen fel bennünket minden vételkényszer nélkül!

„ORION" kom. preduzeće za uvoz i izvoz, Beograd, Gospodar Jevremova 6. A Kalimegdán közelében. Minden nagyobb helyen képviselők kerestetnek

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körforgógépén Subotican.